

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

29 maart 2007

ONTWERP VAN KADERDECREET

inzake ontwikkelingssamenwerking

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Sabine Poleyn**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Van den Heuvel;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes;

de heer Louis Bril, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc van den Abeelen.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

1033 (2006-2007)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet +Addendum
- Nrs. 2 en 3: Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. EERSTE GEDEELTE VAN DE BESPREKING	5
1. Uiteenzetting door de heer Dirk De fauw – gedeputeerde van de provincie West-Vlaanderen.	5
2. Vragen en opmerkingen van de leden en antwoorden van de heer Dirk De fauw	6
2.1. Tussenkoms van de heer Johan Verstreken	6
2.2. Replik van de heer Dirk De fauw	6
2.3. Tussenkoms van de heer Jef Tavernier	7
2.4. Replik van de heer Dirk De fauw	7
2.5. Tussenkoms van de heer Jan Loones	7
2.6. Replik van de heer Dirk De fauw	7
2.7. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn.....	8
2.8. Replik van de heer Dirk De fauw	8
II. TWEEDE GEDEELTE VAN DE BESPREKING	8
1. Uiteenzettingen door de genodigden.....	8
1.1. Uiteenzetting door mevrouw Karen De Pooter – 11.11.11.....	8
1.2. Uiteenzetting door de heer Luc De Wever – Rode Kruis-Vlaanderen	10
1.3. Uiteenzetting door prof. dr. Robrecht Renard – Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer	11
1.4. Uiteenzetting door mevrouw Betty De Wachter – VVSG	13
1.5. Uiteenzetting door de heer Willy Blockx – VVOB	15
2. Vragen en opmerkingen van de leden	18
2.1. Tussenkoms van mevrouw Miet Smet	18
2.2. Tussenkoms van de heer Jef Tavernier	18
2.3. Tussenkoms van de heer Kurt De Loor	18
2.4. Tussenkoms van de heer Jan Loones	18
2.5. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	19
2.6. Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande.....	19
2.7. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire	20
3. Replieken van de genodigden.....	20
3.1. Antwoorden van mevrouw Karen De Pooter – 11.11.11	20
3.2. Antwoorden van de heer Luc De Wever – Rode Kruis-Vlaanderen.....	21
3.3. Antwoorden van mevrouw Sofie Bracke – VVP (ter vervanging van gedeputeerde De fauw).....	21
3.4. Antwoorden van de heer Robrecht Renard – Instituut voor Ontwikkelingsbeleid- en beheer	22
3.5. Antwoorden van mevrouw Betty De Wachter – VVSG.....	23
3.6. Antwoorden van de heer Willy Blockx – VVOB.....	24

Bijlagen.....	27
Bijlage 1: Ontwerp van kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking – Opmerkingen Vlaamse provincies	29
Bijlage 2: Voorstelling provinciale ontwikkelingssamenwerking – maart 2007.....	33
Bijlage 3: 11.11.11 – Nota voor amendering van het kaderdecreet Vlaamse ontwikkelingssamenwerking	59
Bijlage 4: VVSG-opmerkingen bij het ontwerp kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.....	67

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme ging op datum van dinsdag 6 maart 2007 een hoorzitting door in het kader van de bespreking van het ontwerp van kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking.

Aan deze hoorzitting namen deel: de heer Dirk De fauw, gedeputeerde van West-Vlaanderen bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking en voorzitter van de VVP-Beleidscommissie Ontwikkelingssamenwerking (tijdens de algemene besprekingsronde vervangen door mevrouw Sofie Bracke, stafmedewerker van de VVP); mevrouw Karen De Pooter, studiemedewerker Duurzame Ontwikkeling en Vlaams Beleid bij 11.11.11; de heer Luc De Wever, coördinator Internationale Humanitaire Diensten, Rode Kruis-Vlaanderen; prof. dr. Robrecht Renard, convener themagroep 'Aid Policies', Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer van de Universiteit Antwerpen; mevrouw Betty De Wachter, coördinator Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) Internationaal en de heer Willy Blockx, directeur-generaal van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB) vzw.

Door agenda-contraintes kon de heer De fauw de bijeenkomst niet bijwonen tot het einde. Daarom besliste de commissie om hem eerst aan het woord te laten en een specifieke vragenronde aan hem te richten. De overige sprekers kwamen daarna achtereenvolgens aan bod, waarna een eveneens gegroepede vragenronde met de commissieleden volgde.

I. EERSTE GEDEELTE VAN DE BESPREKING

1. Uiteenzetting door de heer Dirk De fauw – gedeputeerde van de provincie West-Vlaanderen

De heer Dirk De fauw, gedeputeerde West-Vlaanderen – voorzitter beleidscommissie Ontwikkelingssamenwerking van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP): De provincies doen al jarenlang aan ontwikkelingssamenwerking. Het is dan ook enigszins frustrerend dat er in het voorliggende ontwerp van kaderdecreet bijna geen verwijzingen terug te vinden zijn naar de provincies. West-Vlaanderen bijvoorbeeld, heeft al 35 jaar een gedeputeerde voor

ontwikkelingssamenwerking. Dit jaar wordt trouwens 35 jaar steun aan projecten in het Zuiden gevierd.

Het ontwikkelingsbeleid van de provincies situeert zich op twee vlakken: het Noorden en het Zuiden. Een belangrijk deel van de middelen gaat naar educatie en sensibilisatie, anderzijds is er de concrete Zuidwerking. Ook de gemeentebesturen vragen de Vlaamse provincies hen te ondersteunen bij het uitstippelen en verder uitwerken van hun Noord-Zuidbeleid. Een van kerntaken van de provincies is trouwens gebiedsgericht werken, maar ook, waar dat maar kan, de gemeenten versterken en intergemeentelijke samenwerking stimuleren. We moeten daarbij constateren dat heel wat gemeenten wel de intentie hebben om aan ontwikkelingssamenwerking te doen, maar dat er soms concreet weinig gebeurt, vooral dan in kleinere gemeenten. Vaak hebben ze geen ambtenaar of schepen met de bevoegdheid ontwikkelingssamenwerking. We pleiten dan ook voor interbestuurlijke afstemming tussen provincies, Vlaamse overheid en gemeenten over deze materie. Het is belangrijk om dat in het ontwerp te bepalen en te verankeren.

De provincies ontvangen ondersteuning vanwege de federale overheid op vlak van educatie en sensibilisatie via het project 'Kleur Bekennen'. Vooralsnog is dit een federale aangelegenheid. Allicht zal dat in de toekomst een Vlaamse materie worden, met de daarbij behorende overdracht van fondsen naar het Vlaamse niveau, en de provincies hopen ook dan die taak te kunnen behouden. De provincies gebruiken overigens niet alleen federale middelen maar ook eigen middelen, personeelsleden en infrastructuur om dat project mogelijk te maken.

Alle Vlaamse provincies hebben ook een eigen centrum voor Noord-Zuidbeleid of -educatie. Dat is het kloppende hart van de provincie voor het Noord-Zuidbeleid. Het West-Vlaamse centrum in Roeselare is bijvoorbeeld de vergaderplaats van de provinciale afdelingen van de ngo's. Het secretariaat van 11.11.11 zal daar vanaf dit jaar gevestigd zijn, voor de Dami-aanactie is dat al het geval. Studio Globo heeft er een inleefatelier. Er grijpt hier dus onder provinciale impuls een bundeling van alle actoren plaats.

Het Limburgse centrum, het Wereldplein, is gevestigd op het domein Bokrijk. Niet alleen ngo's kunnen daar terecht, maar ook de zogenaamde 'vierde pijler', dat wil zeggen organisaties die ontwikkelingsamenwerking niet als dusdanig als hun hoofdactivi-

teit hebben, maar die daar toch rond willen werken. Zowel vakbonden, mutualiteiten enzovoort, besteden tegenwoordig immers speciale aandacht aan het Noord-Zuidbeleid. Tot zover het gegeven educatie en sensibilisatie.

De provincies steunen daarnaast ook de activiteiten van de grote steden wanneer deze ontwikkelingssamenwerkingsgerelateerde activiteiten willen ondersteunen, bijvoorbeeld het Brugse ‘Feest in het Park’ of het Roeselaarse ‘Derde Wereld in het Centrum’. Ze doen dan bijvoorbeeld beroep op de knowhow en de materiële infrastructuur van de provincie. West-Vlaanderen heeft bijvoorbeeld een rondreizende tentoonstelling over de millenniumdoelstellingen georganiseerd met acht tenten, een per doelstelling. Gemeenten en steden kunnen die tentoonstelling lenen.

Ook op het vlak van de Zuidwerking hebben de provincies een ruime traditie. Meerdere provincies besteden 0,7 percent – het alom bekende, maar zelden gehaalde budgettaire streefdoel – van hun begroting rechtstreeks aan steun aan het Zuiden. Daarmee is het provinciale niveau de overheid die procentueel het meeste besteedt. Andere overheden rekenen immers ook infrastructuur en personeelskosten mee. West-Vlaanderen besteedt rechtstreeks meer dan 1 miljoen euro aan kleinschalige projecten. Ongeveer 20 percent daarvan gaat naar ngo’s. Ngo’s die een project indienen, bekomen 85 percent subsidies, 15 percent bekostigen ze zelf. West-Vlaanderen geeft daarvan 7,5 percent en betaalt dus de helft van de middelen die de ngo’s zelf moeten verzamelen. Ook in andere provincies wordt zo tewerk gegaan.

De andere middelen gaan rechtstreeks naar projecten in het Zuiden, vooral projecten waarin West-Vlamingen actief zijn of projecten gesteund door West-Vlaamse verenigingen, scholen of vriendengroepen en dergelijke meer. De aanvraag wordt beoordeeld door een commissie en een project wordt maximaal drie jaar betoelaagd. De essentiële voorwaarde om steun te krijgen is dat de gemeenschap duidelijk kan zien wat er met het geld gebeurt. We vragen dus dat de resultaten gepubliceerd worden, of dat er activiteiten, bijvoorbeeld een tentoonstelling, over het project georganiseerd worden. Daardoor wordt de band tussen educatie en sensibilisatie en de rechtstreekse projectsteun gelegd. Iedere provincie heeft ter zake wel een enigszins eigen aanpak qua steun voor het Zuiden. Sommige provincies steunen regio’s, vergelijkbaar met provincies, andere steunen projecten.

De provincies hadden dan ook graag gezien dat het Vlaams Parlement in het voorliggende kaderdecreet zou voorzien in een betere afstemming van het ontwikkelingsbeleid tussen de verschillende bestuursniveaus. Ze stellen meer bepaald voor dat de Vlaamse Regering minstens jaarlijks een samenkomst zou organiseren om de Vlaamse initiatieven op initiatieven van de gemeenten en provincies af te stemmen. Een en ander kan gebeuren door het invoegen van een korte bijkomende titel in het ontwerp van kaderdecreet. Naar de toekomst toe – t.t.z. wanneer er meer middelen en bevoegdheden naar Vlaanderen zullen worden overgeheveld – vinden de provincies het minstens even belangrijk dat Vlaanderen hun rol op vlak van educatiebeleid zou erkennen. In concreto wordt er voorgesteld om aan titel VIII ‘Ontwikkelingseducatie’ van het ontwerp een artikel toe te voegen dat als volgt kan luiden: “De Vlaamse Regering kan bij eventuele initiatieven inzake ontwikkelingseducatie een beroep doen op de Vlaamse provinciebesturen die, gezien hun positie als tussenbestuur, een belangrijke rol spelen bij het afstemmen en coördineren van vraag en aanbod inzake ontwikkelingseducatie.”.

2. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN EN ANTWOORDEN VAN DE HEER DIRK DE FAUW

2.1. Tussenkost van de heer Johan Verstreken

De heer Johan Verstreken: Ik heb persoonlijk al kennis kunnen maken met de provinciale initiatieven inzake ontwikkelingseducatie, die zeer gesmaakt worden door de bevolking. Ook met de rechtstreekse ondersteuning van projecten in het Zuiden ben ik bekend. Ik heb hier ook vernomen dat de provincie de centrumsteden ondersteunt in hun evenementen rond ontwikkelingssamenwerking. Mijn vraag is echter of de provincies ook initiatieven nemen om de kleine gemeenten te stimuleren? En zo ja, op welke manier gebeurt dat?

2.2. Repliek van de heer Dirk De fauw

De heer Dirk De fauw: Twee jaar geleden heeft een personeelslid een inventaris gemaakt van het gemeentelijke ontwikkelingsbeleid. Daaruit moest blijken dat er in heel wat gemeenten eigenlijk maar relatief weinig gebeurt. In de beleidsnota van de provincie voor deze legislatuur is nu bepaald dat er een personeelslid

minstens gedeeltelijk zal worden vrijgesteld om de gemeenten hiervoor enthousiast te maken en te sensibiliseren. Bovendien zal de provincie een subsidiereglement uitwerken zodat kleinere gemeenten samen een Noord-Zuidambtenaar kunnen aanstellen, dit naar het voorbeeld van de gezamenlijke jeugdconsulent. De provincie neemt immers de helft van de wedde van dergelijke jeugdconsulent voor een periode van drie jaar ten laste. De voorwaarde is dat de jeugdconsulent voor minstens drie gemeenten werkt. Na drie jaar hebben al die gemeenten het nut van een jeugdconsulent ingezien. Ze hebben nu bijna allemaal een eigen jeugdconsulent. Op dezelfde manier hoopt de provincie ervoor te zorgen dat op termijn elke gemeente een Noord-Zuidambtenaar zal hebben.

2.3. Tussenkost van de heer Jef Tavernier

De heer Jef Tavernier: De kwestie van de afstemming, via consultatie, van het Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid met de provincies en de gemeenten is inderdaad belangrijk. Een van de krachtlijnen van het ontwerp bestaat er echter in de krachten zoveel mogelijk te bundelen en niet te veel te spreiden. Dat is ook het federale uitgangspunt. Uit de brochure die hier ter beschikking werd gesteld, heb ik toch enigszins de indruk dat de initiatieven in West-Vlaanderen nogal gespreid zijn. Op welke manier worden de projecten geselecteerd? Is de spreker het eens met piste van de bundeling van de middelen, kwestie van voldoende kritische massa te hebben? Zijn de provincies bereid om zich in een beleid, gericht op dergelijke concentratie, in te schrijven, of behouden ze liever hun eigen aanpak?

2.4. Replik van de heer Dirk De fauw

De heer Dirk De fauw: Ons uitgangspunt is in wezen dat we de projecten steunen die de bevolking ons voorlegt. We spelen met andere woorden in op de vraag van de basis. De provincie legt geen beperkt aantal partnerlanden vast. De partnerlanden van de federale en de Vlaamse overheid verschillen trouwens grondig. Bepaalde provincies steunen een beperkt aantal regio's. Oost-Vlaanderen bijvoorbeeld steunt een regio in de Filipijnen, een in Rwanda en een in Midden-Amerika. West-Vlaanderen doet dat niet, want het wil West-Vlamingen die werken in het Zuiden, en de projecten die spontaan groeien, blijven steunen. Zo is er een vzw in Damme die een dorp in Nepal steunt, omdat bepaalde leden daar op vakantie

zijn geweest en de schrijnende toestanden zelf hebben gezien. Dat is de zogenaamde 'vierde pijler'. Ik vrees dat de vzw het is te zeggen de mensen die daar achter staan, zich in de steek gelaten zou voelen als de overheid haar op geen enkele manier zou steunen. Niet alleen dergelijke initiatieven maar ook de ngo's concentreren zich niet op de door de regering geselecteerde partnerlanden. Ook de Vlaamse Regering zelf wijkt er nu trouwens van af, aangezien er blijkbaar plots toch middelen naar Congo gaan.

Het steunen van projecten die van de bevolking zelf uitgaan, is essentieel voor de bewustmaking van brede lagen van de bevolking rond concrete projecten. Heel wat mensen geven liever geen geld aan grote organisaties omdat ze zogenaamd niet zeker zijn dat hun geld bij de doelgroep terecht komt. Met kleine projecten wordt dat argument, dat in wezen vaak een uitvlucht is, ontkracht en ze hebben geen excuus meer om geen geld te geven. De provincies hebben trouwens geen massa's geld, maar de middelen dienen wel een dubbel doel: sensibilisatie en steun aan het Zuiden.

2.5. Tussenkost van de heer Jan Loones

De heer Jan Loones: Het is enigszins intrigerend om hier een, weliswaar genuanceerd, pleidooi te horen voor het afstemmen van het Vlaamse ontwikkelingsamenwerkingbeleid op dat van de provincies en de gemeenten. Prima facie zou de logica immers eerder de omgekeerde piste dicteren. Maar de gedachten die ten grondslag liggen aan de provinciale aanpak, zijn zeker ook valabel. Aan welk soort initiatief denkt de spreker om het Vlaamse op het provinciale en gemeentelijke beleid af te stemmen? En daarnaast had ik ook graag vernomen of er reeds een dergelijke afstemming is met het federale niveau, dan wel of de provincies hun hoop hiervoor eerder op Vlaanderen stellen?

2.6. Replik van de heer Dirk De fauw

De heer Dirk De fauw: De contacten met de federale overheid gaan enkel over Kleur Bekennen. Dat is de enige federale financiering. Voor het overige zijn er met de federale instanties quasi geen contacten over ontwikkelingssamenwerking. De provincies zijn er echter van overtuigd dat de materie meer en meer Vlaams wordt. De verdere defederalisering zit er duidelijk aan te komen. Inzake afstemming, komt

het er vooral op aan dat er een dialoog zou ontstaan tussen de drie bestuursniveaus – gemeente, provincie en Vlaamse overheid – over de rol en taken van elk niveau. Bepaalde provinciale initiatieven, bijvoorbeeld over educatie, kunnen dermate belangrijk zijn dat de Vlaamse overheid van oordeel is dat ze financieel ondersteund moeten worden. Dan kunnen de provincies financiële middelen krijgen, eventueel na – zoals nu reeds gebeurt voor sommige gemeenten – een convenant afgesloten te hebben. Als de Vlaamse Regering de inleefateliers van de vzw Globo (waarvoor de provincie de infrastructuur ter beschikking stelt) belangrijk vindt, kan ze financiële middelen ter beschikking stellen. Die vzw heeft het immers ook niet altijd gemakkelijk om de nodige middelen te vergaren om optimaal te kunnen werken.

2.7. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw Sabine Poleyn: In de voorwaarden inzake coördinatie en harmonisatie wordt in het ontwerp van decreet al verwezen naar ‘alle donoren’. Daaronder vallen ook alle overheden. Inherent is er dus reeds voorzien in afstemming en coördinatie. Zeker op dat punt kunnen de provincies volgens mij er dus gerust op zijn, maar niets verzet zich tegen enige verdere verduidelijking.

Bepaalde provincies hebben – het weze rechtstreeks of onrechtstreeks – al projecten ingediend op grond van het nu reeds bestaande decreet Ontwikkelingseducatie. Het probleem is natuurlijk dat die steun enkel projectmatig is, terwijl de vraag van de provincies er eerder op gericht lijkt een meer structurele steun te krijgen.

Zijn er grote verschillen tussen de provincies qua ontwikkelingssamenwerking of zijn hun activiteiten mutatis mutandis erg vergelijkbaar? Het is goed dat de provincies – in het licht van het toenemend belang van de vierde pijler – de losse projecten oppikken en ondersteunen. Bestaat er ter zake een opleiding of wordt er op de een of andere manier voorzien in vorming?

2.8. Replik van de heer Dirk De fauw

De heer Dirk De fauw: Het zou toch goed zijn de provincies, minstens in een aanvullende toelichting, expliciet te vermelden. De provincies vragen een

structurele financiële ondersteuning van hun educatieve werking.

Er bestaat een uitgebreide nota met alle provinciale activiteiten inzake ontwikkelingssamenwerking. De activiteiten zijn echter grotendeels identiek. Er bestaan twee onderdelen: sensibilisatie en educatie en projectsteun. Educatie en sensibilisatie zijn gelijklopend, de steun aan projecten minder. Sommige provincies werken alleen maar met andere regio's samen, andere steunen projecten, nog andere hebben gemengde formules. Wel kan vastgesteld worden dat die provincies die oorspronkelijk enkel met andere regio's werkten, daar nu toch enigszins op terugkomen. Oost-Vlaanderen bijvoorbeeld, werkte vroeger met drie regio's maar zal nu toch een budget uittrekken voor steun aan projecten waaraan Oost-Vlaamingen verbonden zijn. Hetzelfde gebeurt in Antwerpen.

De provincie tracht de vierde pijler goed in de hand te houden door de betrokken mensen geregeld samen te brengen. Dat men zeer ruim ingaat op de uitnodiging van de provincie, bewijst dat het enthousiasme erg groot is. Vorig jaar heeft West-Vlaanderen voor het eerst een bijzonder succesvolle projectenbeurs georganiseerd. Er waren meer dan 500 bezoekers. West-Vlaanderen nodigt de projectverantwoordelijken daarnaast soms uit voor voordrachten door deskundigen. Recent was er een studieavond over Europa en ontwikkelingssamenwerking. De studieavonden kunnen steeds op grote belangstelling rekenen.

II. TWEEDE GEDEELTE VAN DE BESPREKING

1. UITEENZETTINGEN DOOR DE GENODIGDEN

1.1. Uiteenzetting door mevrouw Karen De Pooter – 11.11.11

Mevrouw Karen De Pooter, studiemedewerker Duurzame Ontwikkeling en Vlaams Beleid van 11.11.11: Ik zal eerst even het ontwerp situeren in de algemene internationale context van de ontwikkelingssamenwerking, kwestie van niet eenzijdig te focussen op dit Vlaamse initiatief. Er zijn in het Zuiden immers duizenden donoren die zo actief mogelijk willen zijn, op zoveel mogelijk terreinen, in zoveel mogelijk landen,

op zoveel mogelijk manieren. Dat is op zich positief en onder meer ingegeven door goede bedoelingen, maar het gebrek aan afstemming tussen die verschillende donoren verzwakt het effect van de hulp. De ambitie moet niet zijn om het dak van een school te repareren maar het scholensysteem in een regio te verbeteren of er de economie, de gezondheidszorg, de sociale zekerheid op te krikken.

De versnippering veroorzaakt ook een enorme administratieve last voor de ontvangende landen. De OESO heeft daar frappante cijfers over. Het gemiddelde Afrikaanse land moet jaarlijks zo'n 10.000 rapporten indienen en 1000 missies van donoren ontvangen. Er zijn initiatieven, ook van de OESO, om de initiatieven beter op elkaar af te stemmen. Donorcoördinatie is momenteel een hot item.

Even belangrijk is dat de verschillende donoren op zoek gaan naar een eigen niche, een eigen specialiteit en zich daartoe beperken. Dat geldt zeker voor kleine donoren en Vlaanderen is met zijn 30 miljoen euro ODA (Official Development Assistance) een kleine donor. België heeft 1,5 miljard ODA. Vergeleken met de EU of met multilaterale instellingen en grotere landen als het Verenigd Koninkrijk, betekent het Vlaamse budget al helemaal niet veel.

11.11.11 pleit er dan ook al langer voor dat kleinere donoren zich niet zouden spiegelen aan wat grotere doen, maar proberen een eigen niche te zoeken en daarin expertise op te bouwen en zich te profileren. 11.11.11 had dus liefst gezien dat het ontwerp van decreet op dat uitgangspunt gestoeld was. Voorbeelden van dergelijke specialisaties (in partnerlanden en via multilaterale organisaties) zijn eerlijke handel, democratische ontwikkeling, duurzame landbouw.

Een decreet gebaseerd op specialisatie, ware in elk geval zeer vooruitstrevend. Op het eerste zicht lijkt dit misschien echter geen aantrekkelijke keuze voor een minister omdat het, qua politieke profilering, natuurlijk interessanter is geregeld met een nieuw partnerland of een nieuw initiatief uit te pakken. Daar tegenover staat dat door het verwerven van expertise in een specifiek domein een klein land een belangrijke internationale speler kan worden. Vlaanderen is dat momenteel helemaal niet, zelfs niet in de landen waar het momenteel het merendeel van zijn geld investeert, zoals Zuid-Afrika of Mozambique. Zelfs in die landen kan Vlaanderen dus zeker zijn stempel niet drukken op eventuele initiatieven inzake donorcoördinatie.

Vastgesteld moet worden dat Vlaanderen voor een klassiek decreet kiest. Dat kan wel de verdienste hebben betere structuren en duidelijkere keuzes op

te leggen voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Het ontwerp van decreet vertoont echter twee grote leemtes. Het bevat geen concrete beleidskeuzes en evenmin concrete hulp- en controlemiddelen om het beleid gestalte te geven. Er staan wel een aantal correcte doelstellingen, principes en voorwaarden in, maar die worden te weinig aan criteria gekoppeld. Het ontwerp kiest voor een geografische en sectorale concentratie. Dat wordt omschreven als een beperking tot een aantal landen en sectoren. Het voeren van een coherent beleid tussen de verschillende departementen van de Vlaamse overheid wordt al evenmin nader omschreven. Noodhulp, multilaterale en indirecte samenwerking blijven eveneens vage begrippen zonder indicatoren of criteria. De conclusie moet dus zijn dat het ontbreekt aan duidelijke keuzes en dat de uitwerking van een en ander behoorlijk mank dreigt te verlopen.

De verhoudingen zijn evenmin duidelijk. Het gaat wel om structurele armoedebestrijding, maar noodhulp is ook mogelijk. Wat zijn de verhoudingen? Wil de regering zich concentreren op bilaterale hulp of is dat even belangrijk als multilaterale hulp? De memorie van toelichting biedt hier evenmin duidelijkheid. Die inherente vaagheid kan naar de toekomst toe ook een probleem vormen voor het parlement. Als het vindt dat de minister te weinig presteert, heeft het eigenlijk geen concrete basis om een betere werking af te dwingen. Het decreet omvat trouwens ook de bepaling dat de regering het aantal landen zal bepalen en ook hoeveel middelen er per land besteed zullen worden. Veel ruimte voor parlementaire inbreng is er met andere woorden niet.

Niet alleen worden er geen keuzes gemaakt, het beleid wordt ook niet uitgewerkt. Wat zijn de hulpmiddelen, de organen die nodig zijn om een en ander te concretiseren? De derde doelstelling bijvoorbeeld, gaat over het nastreven van coherentie. Dat is belangrijk omdat de toestand in het Zuiden niet kan verbeteren door ontwikkelingssamenwerking alleen. Buitenlands beleid, internationale handel enzovoort zijn minstens even belangrijk. De Vlaamse overheid moet al die elementen op één lijn brengen. Ook andere departementen doen aan ontwikkelingssamenwerking. De Vlaamse ODA bedraagt 30 miljoen, maar slechts 60 percent daarvan zit bij het departement Ontwikkelingssamenwerking, de rest ressorteert onder de departementen Onderwijs, Buitenlands Beleid, Landbouw, Milieu. Al die inspanningen moeten samengevoegd worden. Momenteel heeft ook de Noord-Zuidbeweging geen zicht op wat al die andere departementen uitrichten. Wordt er overlegd? Werken ze in dezelfde landen? Het ontwerp bepaalt niet hoe dat verder uitgewerkt zal worden.

Vlaanderen hoeft hier trouwens ook het warm water niet opnieuw uit te vinden. Er zijn diverse voorbeelden van buitenlandse regelgevingen die wel vermelden dat er een overlegorgaan – bevoegd voor het aftoetsen van alle elementen – of een jaarlijks plan moet komen. In Vlaanderen is er wel een beleidsnota en beleidsbrieven, maar daarin staan alleen de specifieke inspanningen van de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking. Waarom wordt er geen overzichtsplan gevraagd waarin ook de andere ministers hun inspanningen uiteenzetten? Dan is er op zijn minst een duidelijk totaalzicht. Een ander aspect is gestructureerd overleg tussen de verschillende ministers, kwestie van de verschillende inspanningen optimaal op elkaar af te stemmen.

In de doelstellingen 1 en 2 staat dat Vlaanderen samen met de bevolking de armoede structureel wil bestrijden en steun wil verlenen aan de ontwikkeling van een maatschappelijk draagvlak. Daarbij is het middenveld vanzelfsprekend belangrijk. In het ontwerp staat echter niet vermeld hoe het middenveld hier of in het Zuiden zal betrokken worden. Buitenlandse regelgevingen leggen wel de noodzakelijke overlegorganen vast.

Men heeft nochtans tijd genoeg gehad om tot een degelijke decreettekst te komen. Het ontwerp van decreet is in wezen immers al in de vorige regeerperiode door de administratie opgesteld. Het is uiteindelijk niet meer besproken geraakt in het parlement voor het einde van de legislatuur. De heer Tavernier heeft bij wege van voorstel een variant op het oorspronkelijke ontwerp ingediend. Het huidige ontwerp is eveneens geënt op het initiële ontwerp, maar een en ander is geschrapt om het breder te maken. Ook de memorie van toelichting is beperkter. Dat toont aan dat de huidige minister eigenlijk niet echt gewerkt heeft aan het ontwerp van decreet. 11.11.11 vraagt zich dan ook af wat de minister precies wil. Misschien wil hij eigenlijk wel niet echt een innovatief decreet. Met het nu voorliggende ontwerp kan de huidige werking immers gewoon voortgezet worden. Nochtans heeft de minister op het vlak van de bilaterale samenwerking wel degelijk positieve initiatieven voor meer concentratie genomen. In Zuidelijk Afrika bijvoorbeeld, is men zich meer op een beperkt aantal thema's en sectoren gaan toespitsen. Het is dan ook niet duidelijk waarom de minister zulks blijkbaar niet wil vastleggen in een decreet.

In de nota van 11.11.11 die hier in de commissie is uitgedeeld, worden nog een aantal concrete voorstel-

len gedaan voor amenderingen aan het ontwerp van decreet. Ik zal die hier nu niet herhalen, maar verwijst u graag naar de tekst in kwestie. Qua conclusie komt de kritiek van 11.11.11 min of meer overeen met het advies van de Raad van State. De Raad van State is weliswaar niet ingegaan op de eigenlijke inhoud van het decreet, maar stelt toch ook vast dat het ontwerp de scherpheid en helderheid mist die eigen is aan een normatieve tekst. Bepalingen zijn zo algemeen geformuleerd dat de draagwijdte niet meer duidelijk is. De Raad van State vraagt dan ook dat het ontwerp grondig zou worden herzien.

1.2. Uiteenzetting door de heer Luc De Wever – Rode Kruis-Vlaanderen

De heer Luc De Wever, coördinator Internationale Humanitaire Diensten, Rode Kruis-Vlaanderen: Het Rode Kruis-Vlaanderen heeft inzake ontwikkelingssamenwerking goede ervaringen met overheden en meer bepaald met de Vlaamse overheid. De Vlaamse Regering steunt onder meer de noodhulp van Rode Kruis-Vlaanderen in Mozambique. Tevens is er samenwerking op het vlak van ontwikkelingseducatie. Rode Kruis-Vlaanderen wenst inzake ontwikkelingssamenwerking ook te werken in een breder verband. Als een van de 185 Rode Kruisverenigingen in de wereld, zoekt Rode Kruis-Vlaanderen samenwerking en schaalvergroting binnen die internationale Rode Kruisbeweging om een grotere impact te realiseren. Daartoe heeft men binnen het Internationale Rode Kruis een gezamenlijke agenda opgesteld, kwestie van de noodzakelijke onderlinge afstemming te vergemakkelijken. Een soortgelijke bundeling van middelen en inspanningen is insgelijks relevant voor het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Het voorliggende ontwerp van decreet zal dan ook mee aan dit criterium getoetst moeten worden.

Rode Kruis-Vlaanderen heeft een aantal aandachtspunten voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking geformuleerd. Niet alle punten hebben noodzakelijkerwijze betrekking op het ontwerp van decreet, er zijn ook andere manieren om ze in te kapselen in het beleid.

Het ontwerp vat de moderne principes van ontwikkelingssamenwerking samen. In die zin is het voorliggende kaderdecreet een goed decreet. Het vat de best practices samen, het is een ruim kader met heel wat flexibiliteit. Het is echter misschien een beetje te ruim, daarom stellen we voor om over een aantal aspecten

meer duidelijkheid te creëren. De Vlaamse wetgever kan best aan de regering wat meer richtlijnen geven inzake ontwikkelingssamenwerking.

Het zou nuttig zijn vast te leggen welke ontwikkelingsinspanning Vlaanderen wil leveren. Ik laat in het midden of dat de befaamde 0,7 percent moet zijn. Het hoeft in wezen zelfs niet noodzakelijkerwijze als aandeel in de begroting gedefinieerd te worden maar moet wel in verhouding staan tot de welvaart. Het kaderdecreet bevat een zeker onevenwicht omdat slechts een beperkt aantal vormen van ontwikkelingssamenwerking uitgewerkt zijn. Het gaat dan met name over de gemeentelijke convenants, de educatie en het microkrediet. Alle andere vormen van ontwikkelingssamenwerking zijn niet nader gedefinieerd. Het ontwerp schept voor die laatste alleen een – te – ruim kader. Wat meer duidelijkheid ware wenselijk.

De criteria voor de inzet en de keuze van de actoren en multilaterale organisaties waarmee de Vlaamse overheid wil werken, zijn niet duidelijk omschreven. Het is nuttig dat de partners weten aan welke voorwaarden ze moeten voldoen om in aanmerking te komen voor samenwerking met de Vlaamse overheid.

Ook inzake beleidscoherentie stellen zich problemen. Op de verschillende begrotingsprogramma's staan ontwikkelingsinitiatieven ingeschreven. Het is daarbij maar de vraag of die wel allemaal zijn afgestemd op het Vlaamse ontwikkelingsbeleid? Om een zo groot mogelijke impact te bewerkstelligen, is beleidscoherentie cruciaal. Donoren moeten, volgens de Verklaring van Parijs, hun werking op elkaar afstemmen. In die zin zijn parallelle bevoegdheden niet altijd bevorderlijk voor harmonisatie. Tenzij er tussen de bevoegde overheden goede afspraken worden gemaakt, is er een reëel risico dat het tot geografische of thematische overlappingen komt. Daar zijn verbeteringen mogelijk.

Een kleine speler heeft belang bij het zoeken van schaalvoordelen en bij specialisatie, d.w.z. zich toeleggen op domeinen waar hij waarde kan toevoegen. Rode Kruis-Vlaanderen denkt dat de Vlaamse overheid eerder zou moeten focussen op programasteun dan op projectsteun. Vooraf zou ze moeten overleggen met potentiële indirecte actoren en met andere donoren samenwerkingsverbanden sluiten. Voorafgaande afspraken maken met alle betrokken partners, donoren en actoren moet zorgen voor een maximale impact op de millenniumdoelstellingen. Het is deze vorm van bundeling voor meer schaal en

meer impact waarnaar ook het Internationale Rode Kruis streeft.

Voortgangscntrole en de evaluatie moeten volgens ons eveneens op een gecoördineerde manier gebeuren door de donoren. Voor ontwikkelingsorganisaties en de partners in het Zuiden is het immers effectief een grote last om, bij wijze van spreken, zowat dagelijks evaluatoren en auditeurs over de vloer te krijgen. Allemaal hebben ze dezelfde vragen namens de verschillende donoren. Een harmonisering zou het systeem ontlasten.

De Vlaamse overheid zou meer eenheid kunnen bewerkstelligen in de gemeentelijke en provinciale ontwikkelingsinitiatieven en andere zogenaamde vierde pijlerinitiatieven. Met wat creativiteit moet het mogelijk zijn om de verschillende initiatieven op één lijn te brengen, teneinde een zo groot mogelijke impact te realiseren. In die zin zou ook educatie best een focus krijgen.

In het ontwerp van decreet staat een vaag artikel over noodhulp. Het artikel bevat lacunes die best worden ingevuld. België heeft zich aangesloten bij de 'Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship'. Dienovereenkomstig moet noodhulp goed aansluiten bij herstel en duurzame ontwikkelingshulp. Voorts is er de Hyogo-verklaring waarin staat dat de overheid noodhulp moet steunen die de begunstigden minder kwetsbaar maakt voor rampen en het risico van rampen vermindert.

Vervolgens denken we dat het decreet ook uitdrukkelijk zou moeten bepalen dat de overheid het onafhankelijke, neutrale, humanitaire en onpartijdige karakter van noodhulp respecteert en de Gedragscode voor de Internationale Rode Kruisbeweging en ngo's in rampenhulp en de Sphere-standaarden promoot. Deze gedragscode is goedgekeurd op een internationale Rode Kruisconferentie, waaraan alle regeringen van de 192 landen die de conventie van Genève goedgekeurd hebben, deelnemen. De code is in 1995 ook door België onderschreven. De Sphere-standaarden zijn technische standaarden waaraan hulp moet voldoen om efficiënt te zijn. Ze verdienen dus zeker ook aandacht in dit ontwerp van decreet.

1.3. Uiteenzetting door prof. dr. Robrecht Renard – Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer

De heer Robrecht Renard, convener themagroep 'Aid Policies', Universiteit Antwerpen: Ik werk op het

Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer van de UA. Dat is een instituut, gefinancierd door de Vlaamse overheid, dat overigens ook ODA-aanrekenbaar is. Onze begroting telt dus mee als inspanning inzake ontwikkelingssamenwerking. Het is de eerste keer dat ik, of één van mijn collega's, de kans krijg om de Vlaamse overheid op deze manier te adviseren. Naast onderzoek en internationaal onderwijs is adviesverlening een van onze kerntaken. We hebben verschillende internationale contracten voor adviesverlening. Ikzelf ben de voorzitter van een themagroep over ontwikkelingshulp met een achttal onderzoekers.

Ik begin met enkele kleine detailopmerkingen aangaande het ontwerp van decreet. In artikel 2, 2°, staat dat men zich richt op de schikkingen van de OESO en van het Development Assistance Committee (DAC). Er wordt verwezen naar lijst 1 van het DAC. Die is ondertussen afgeschaft. Vanaf 2006 moeten de rapporten het onderscheid tussen lijst 1 en 2 of tussen 'official aid' en 'official development assistance' niet meer maken.

Nog in artikel 2, 10° t.e.m. 13°, worden definities gegeven van macro-, sector-, programma- en projectsteun. Terecht staat in de memorie van toelichting dat Vlaanderen zich consequent wil aanpassen aan de internationale terminologie. De in het decreet gehanteerde definities voldoen niet aan die vereiste. Ik vraag dat de internationale definities het uitgangspunt zouden vormen. Juiste definities helpen bij de ODA-aanrekening en bij internationale debatten.

Artikel 7, §1, stelt dat Vlaanderen zich op de lijst van de minst ontwikkelde landen concentreert. Van alle mogelijke lijsten is dat misschien wel de minst aangewezen. Die lijst is tamelijk bureaucratisch, is opgesteld door experts die om de zoveel jaar samen zitten en op een niet volledig transparante manier werken. Vlaanderen zou alternatief ook kunnen gebruikmaken van de lijst van de arme inkomenslanden van de Wereldbank. Het voordeel is dat de lijst elk jaar aangepast wordt aan het inkomensniveau van de landen. Die landen komen in aanmerking voor zachte leningen bij de Wereldbank. Een ander, misschien nog interessanter alternatief, is de UNDP-indicator van de algemene ontwikkeling. Die indicator rangschikt elk jaar landen volgens hun ontwikkelingsgraad. Dat maakt niet zoveel uit voor de huidige partnerlanden, maar in een ontwerp van decreet is het qua prioriteitsstelling verkieslijk naar andere lijsten te verwijzen.

Het decreet legt uiteraard veel nadruk op het ondersteunen van ontwikkelingsinterventies. Terecht wordt

ook verwezen naar de problematiek en de uitdaging van de coherentie (artikel 3, §1, 3°). Ik zou voorstellen om dat nog meer in de verf te zetten en de zaak nog wat te verbreden door ook concepten als globale publieke goederen, zoals goed bestuur, te vermelden. Mijn kritiek slaat zeker niet op Vlaamse bijdragen aan globale publieke goederen, bijvoorbeeld de Vlaamse subsidiëring van fundamenteel onderzoek naar een vaccin voor malaria.

Coherentie is een cruciaal aspect. Het nastreven van Kyotonormen bijvoorbeeld is goed voor Vlaanderen, maar ook voor de hele wereld. Dergelijke coherentie is zeker zo belangrijk als enkele tientallen miljoenen euro voor projecthulp. Het bepalen van de balans is een politieke kwestie, maar wat meer nadruk op die dimensies zou zeker niet misstaan.

De landenstrategienota's (artikel 13) zijn goed als Vlaams beleidsdocument en zijn ook nodig in de relatie tot de partnerlanden, maar waarom ze niet harmoniseren? De wereld heeft te veel donoren. De kwaliteit van de ontwikkelingshulp wordt ondergraven door het feit dat we wereldwijd met bij de honderd ontwikkelingsagentschappen zitten. Hun aantal blijft trouwens groeien. Alle agentschappen maken dergelijke landenstrategienota's. Waarom moet iedereen apart het wiel uitvinden en apart onderhandelen met het land in kwestie? Harmoniseren betekent in het DAC-jargon dat de donoren de zaak onder elkaar afstemmen.

In artikel 13 wordt verder ook verwezen naar de beleidsdialoog, waarbij het ontvangende land zelf de prioriteiten kan leggen. Dat is mooi en waardevol maar creëert tegelijk wel bijzonder hoge transactiekosten voor het ontvangende land. Ook op dat vlak is er behoefte aan harmonisatie met andere donoren.

Op het internationale vlak zijn er interessante tendensen waarbij donoren samen instrumenten ontwikkelen. Zo is er door de Noren net een 'country assessment framework' gemaakt voor Congo. Vlaanderen kan dat donorendocument ter hand nemen. Het zal het uitgangspunt zijn van een gezamenlijk overleg tussen de donorgemeenschap en de nieuwe regering in Congo. Heeft het nut dat Vlaanderen nog zelf zo'n document opstelt? Ook voor andere landen bestaan er dergelijke gezamenlijke initiatieven, soms zelfs onder leiding van het ontvangende land.

Een volgende stap zijn gezamenlijke 'performance assessment frameworks'. Dat is een met het betrokken land besproken kader van hoe de donorhulp in haar globaliteit beoordeeld en aangewend wordt. Dat komt in plaats van evaluatie per programma. De

beleidsdialoog verloopt dan ook gezamenlijk. Een kleine donor kan hier allicht geen actieve rol meer spelen, maar zal eerder een stille partner zijn. Voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking kan zulks een quasi-existentiële kwestie lijken. Een en ander betekent echter niet dat Vlaanderen geen keuzes meer zou kunnen maken.

Inzake de multilaterale samenwerking stelt zich de vraag of men wel voldoende rekening houdt met de transactiekosten voor de multilaterale partnerinstellingen? De WHO bijvoorbeeld, heeft 4600 verschillende akkoorden met donoren en moet daarover jaarlijks 1400 rapporten maken. Dit is duidelijk van het goede teveel. En dan kondigt Vlaanderen met een zekere fierheid aan dat het nog maar eens dergelijke akkoorden met een aantal instellingen zal afsluiten. De rationaliteit van de bijzonder complexe donorar-architectuur wordt te weinig kritisch beoordeeld. Het alternatief is 'corefunding'. Dat is het toekennen van middelen aan een multilaterale organisatie, zonder een apart akkoord af te sluiten.

Dat brengt me tot de grote ontbrekende factor in het ontwerp van decreet. Er wordt verwezen naar de OESO, naar het DAC. Dé goedbestuuragenda van het DAC is de Verklaring van Parijs van 2005 (de zogenaamde 2005 Paris Declaration on Aid Effectiveness). Daarnaast wordt er niet verwezen, ondanks het feit dat hier een potentieel spanningspunt tot uiting komt. Het uitgangspunt van die verklaring is dat er een conflict kan bestaan tussen goed bestuur zoals gedefinieerd door de donor en goed bestuur voor het ontvangende land. Vlaanderen prijst zichzelf – in de context van ons complexe land – voor zijn goed bestuur, maar dat is vanuit Vlaams standpunt. Het ontvangende land kan goed bestuur echter helemaal anders zien. De manier waarop een project opgezet wordt en hoe erover gerapporteerd wordt, kan een signaal van goed bestuur zijn voor Vlaanderen. Het ontvangende land heeft echter soms duizenden projecten waarover het allemaal op een andere manier moet rapporteren. Reëel goed bestuur is dan bijna onmogelijk. Dat was het uitgangspunt van de donoreffectiviteitsreflectie die geleid heeft tot de Verklaring van Parijs.

Een groot deel van het relatief mislukken van ontwikkelingshulp heeft te maken met twee problemen. Enerzijds is er heel duidelijk een probleem van goed bestuur in de ontvangende landen, anderzijds kiezen donoren modaliteiten en instrumenten die goed bestuur in de ontvangende landen deels mee ondermijnen.

De verklaring van Parijs heeft geleid tot twaalf voortgangsindicatoren, drie voor de ontvangende landen en negen voor donors. Zo moet de hulp van het donorland ongebonden zijn. Dat doet Vlaanderen prima. Een andere indicator is het gebruik van een programmabesteding volgens de definitie van het DAC (die, zoals hoger reeds gezegd, niet dezelfde is als degene die in het decreet wordt gehanteerd). Een programmabesteding impliceert in wezen een zekere kritiek op de projectbesteding, zelfs projecten moeten passen in een programma. Aparte projectstructuren worden best vermeden, die zijn immers slecht voor het ontvangende land. Daarom wordt aan donoren gevraagd om elk jaar te melden hoeveel aparte projectstructuren ze nog opleggen. Steeds wordt op een vermindering ervan aangedrongen. Het zou goed zijn als Vlaanderen daar tenminste in een beleidsverklaring rekening mee zou houden.

De ultieme manier om rekening te houden met het goede bestuur van het ontvangende land is de hulp zoveel mogelijk af te stemmen op nationale systemen van uitvoering en opvolging. De voorwaarde daarbij is natuurlijk dat de donor voldoende garanties inbouwt dat het land op dat vlak zijn bestuur verbetert. Een andere indicator is de coördinatie van technische samenwerking door de donoren.

Ik heb samen met Nadia Molenaers het boek 'Ontwikkelingshulp faalt' geschreven dat recent is gepubliceerd bij Acco. In dat boek proberen we de internationale context te verklaren. De titel verwijst naar de perceptie in de donorgemeenschap dat de klassieke ontwikkelingshulp, in het bijzonder aan de arme hulpafhankelijke landen, in grote mate heeft gefaald. Ik verwijs ook graag naar de website van het instituut www.ua.ac.be/dev waarop heel wat beleidsdocumenten staan. De andere website www.ua.ac.be/dev/bos is een website van mijn groep en gaat over beleidsondersteuning van de federale overheid, belicht vanuit het kleine donorperspectief. Dat zijn ook de uitdagingen voor Vlaanderen.

1.4. Uiteenzetting door mevrouw Betty De Wachter – VVSG

Mevrouw Betty De Wachter, coördinator Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) Internationaal: De uitnodiging om hier vandaag te komen spreken, vormt voor ons meteen ook een erkenning van de rol die steden en gemeenten en VVSG spelen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. Dat

was een aantal jaren geleden niet evident, ondanks het feit dat het toenmalige NCOS, de voorganger van 11.11.11, vanaf het begin van de jaren tachtig heel wat initiatieven genomen heeft om gemeenten te wijzen op hun verantwoordelijkheid op vlak van ontwikkelingssamenwerking. Dat heeft in de loop der jaren geleid tot een situatie waarbij ongeveer 87 percent van de 308 steden en gemeenten een schepen voor ontwikkelingssamenwerking en 78 percent een budget voor ontwikkelingssamenwerking heeft. Dat varieert nogal in grootte, maar heel wat gemeentebesturen halen de 0,7 percentnorm. Heel wat gemeentebesturen hebben een eigen beleidsnota of een vermelding van ontwikkelingssamenwerking in hun bestuursakkoord en ze duiden ambtenaren daarvoor aan. We zullen overigens het overzicht van die gegevens binnenkort aanpassen aan de nieuwe bestuurssituatie, naarmate de gegevens van de nieuw gevormde gemeentebesturen volledig zijn.

VVSG heeft als koepel van alle lokale besturen een belangrijke rol op het vlak van informatie, advies, begeleiding en vorming inzake ontwikkelingssamenwerking. We willen die rol als ‘niet-domeinspecifieke organisatie’ – om met het jargon van het decreet te spreken – blijven vervullen. Steden en gemeenten hebben een eigen specifieke rol op het vlak van ontwikkelingssamenwerking, zowel hier in het Noorden als in het Zuiden.

Ik kom dan nu tot het voorliggende ontwerp van decreet, waarover wij ook een tekst hebben opgesteld die ter beschikking van de commissieleden ligt. Ten algemenen titel verwelkomt VVSG het ontwerp van kaderdecreet over ontwikkelingssamenwerking. Enerzijds reikt het een algemeen kader aan waarbinnen de doelstellingen, principes, voorwaarden voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking worden vooropgesteld en anderzijds is het voldoende ruim geformuleerd om de nodige flexibiliteit te garanderen. De afgelopen decennia hebben immers aangetoond dat de ontwikkelingssamenwerking als beleidsdomein volop in beweging blijft.

Daarnaast zorgt het ontwerp voor continuïteit door rekening te houden met de decreten voor de gemeentelijke convenants, ontwikkelingseducatie en waarborgverlening van 2004. Gemeentelijke convenants, ontwikkelingseducatie en waarborgverlening vereisen een procesmatige aanpak en hebben behoefte aan een perspectief op lange termijn. Het zou niet goed zijn als het kaderdecreet ervan afweek.

In de punt 4 van de algemene toelichting wordt verwezen naar de vier pijlers. Zoals ook vaak in federale of Europese regelgeving worden de lokale besturen

in een adem vermeld met het middenveld. VVSG wil erop wijzen dat de lokale besturen een overheidsniveau zijn, dat ze openbare instanties of instellingen zijn. Daarom stellen we voor om niet enkel te spreken over niet-domeinspecifieke organisaties, maar ook over niet-domeinspecifieke instanties.

In artikel 3 wordt verwezen naar de millenniumdoelstellingen. We vinden het uiteraard belangrijk dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking en dus ook de steden en gemeenten meewerken aan de internationale ontwikkelingsagenda. Maar we wensen hier toch een kanttekening bij te maken. Daar waar de Vlaamse bijdrage zich richt op de structurele bestrijding van de armoede, stelde de heer Ousmane Sy, die voorheen minister van Binnenlandse Zaken van Mali was en in 2005 de Koning Boudewijnprijs voor ontwikkelingssamenwerking heeft gekregen wegens zijn volgehouden inzet voor de decentralisatie in zijn eigen land: “Door eenzijdig het accent te leggen op armoedebestrijding wordt de boodschap gegeven dat Afrika gedoemd is tot wanhoop. In de jaren zestig en zeventig spraken wij over emancipatie van Afrika, over ontwikkeling. In de jaren tachtig kenden wij de structurele aanpassingen. In de jaren negentig gaat het enkel over armoedebestrijding. Men spreekt niet over ontwikkeling, men spreekt zelfs in een aantal gevallen over het beperken van de armoede. Dit geeft geen hoop, geen toekomst aan een land, aan een continent. Het is niet verwonderlijk dat jongeren massaal hun land willen verlaten en elders hun kans zoeken. Zij belanden als asielzoekers, als legale of illegale migranten in het westen. Het is uitermate dringend dat wij opnieuw een project voor de toekomst vooropstellen voor Afrika, dat wij opnieuw spreken over ambitie en hoop, over echte ontwikkeling. De millenniumdoelstellingen op zich zijn in orde en moeten nagestreefd worden, maar zij zullen geen echte oplossing bieden. Volgens mij is probleem nummer één waarmee Afrika af te rekenen heeft, slecht bestuur en gebrek aan leiderschap. Wij moeten de uitdaging aangaan om dat om te buigen en de ambitie hebben om te komen naar degelijk bestuur.”. Zoals u kunt vaststellen sluit een en ander bijzonder goed aan bij de opmerkingen die professor Renard daarnet geformuleerd heeft.

In het licht hiervan lijkt het ons dan ook erg belangrijk om in het raamwerk van het kaderdecreet niet enkel over armoedebestrijding, maar ook over ontwikkeling te blijven spreken, hoe moeilijk het ook is om dat goed te definiëren.

Vanuit het oogpunt van de noodzakelijke coherentie met het buitenlands beleid (eveneens opgenomen in

artikel 3 van het ontwerp van decreet) is het belangrijk dat er voldoende aandacht is voor de andere internationale overeenkomsten waarvoor de Vlaamse Regering zich heeft geëngageerd, bijvoorbeeld op het vlak van het milieu en het klimaat.

Bij titel III over de principes en voorwaarden wil VVSG graag het principe partnerschap aanvullen met aandacht voor de Zuid-Zuid dialoog. De dialoog tussen zuidelijke partnerlanden (bijvoorbeeld Zuid-Afrika met Mozambique, Zuid-Afrika met Namibië, Guatemala met Nicaragua) kan belangrijk zijn om informatie, expertise en kennis uit te wisselen. Hierbij kunnen, indien nodig en gewenst, Vlaamse partners betrokken worden als tussenschakel, waardoor er een soort van driehoeksverhouding ontstaat. Vlaamse partners kunnen op die manier ook hun kennis over de specifieke culturele en communicatieve realiteit van de Zuidelijke partners verdiepen.

Inzake de in het ontwerp van decreet vermelde voorwaarden is VVSG het eens met het pleidooi voor coördinatie en verwijst daarvoor insgelijks naar de Verklaring van Parijs van 2005. VVSG maakt deel uit van een Europese koepel van steden en gemeenten die ook mondiaal gefedereerd is. De andere leden van die Europese koepel zijn ook actief op het terrein in het Zuiden via de zogenaamde stedenbanden. De VVSG pleegt dan ook actief overleg met die andere verenigingen van steden en gemeenten, aangezien het belangrijk is om op het microniveau van de gemeenten samen te werken ingeval er meerdere gemeenten uit verschillende landen actief zijn in éénzelfde gemeente in het Zuiden. Via dergelijk overleg kan men komen tot een bundeling van krachten die uiterst voordelig is voor de Zuidelijke gemeenten.

Wij willen ook voorstellen om in het onderdeel Kwaliteit “voortdurende kwaliteitscontrole” te vervangen door “volgehouden kwaliteitscontrole”. Voortdurend roept qua tonaliteit immers het beeld op van allereerste rapportering om de haverklap, waarbij mensen voortdurend bezig zijn rapporten te schrijven en niet meer met de uitvoering. Dat sluit aan bij de coördinatie van de landenstrategienota's.

Wat de sectorale afbakening betreft (artikel 9), is VVSG het niet helemaal eens met de vraag naar specialisatie zoals die onder andere door 11.11.11 werd gesteld. Door een beleidsdialoog met het ontvangende land, kan men meer vraaggestuurd ingaan op de behoeften van dat land en kan men insgelijks nagaan welke partner in Vlaanderen het meest geëigend is om op die specifieke vraag in te spelen.

Met betrekking tot de transversale thema's suggereert de VVSG het transversale thema institutionele ontwikkeling mee op te nemen. Dat is een belangrijke voorwaarde en hefboom voor structurele armoedebestrijding. Dat wordt in heel wat internationale rapporten erkend. Het sluit daarenboven aan bij de decentralisatieprocessen die in het Zuiden de afgelopen vijftien jaar gaande zijn. Zoals ook professor Renard reeds opmerkte, zijn nieuwe aparte projectstructuren in de ontvangende landen uit den boze. De opbouw van de lokale besturen volgens de bestaande wetten en regels verloopt immers niet volgens projectstructuren. De lokale besturen in het Zuiden, zijn immers onderdeel van de daar vigerende nationale wetgeving, en zullen daar dan ook blijven bestaan als structuren. Daarom is het binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking erg belangrijk om specifiek rekening te houden met de institutionele ontwikkeling van het ontvangende land.

Op het vlak van landenstrategienota's zijn we het eens met de opmerkingen van professor Renard. Aan de gemeenten wordt gevraagd om een contextanalyse te maken en het is inderdaad onmiskenbaar belangrijk dat gemeenten de lokale context kennen. Maar het lijkt ons van zeer groot belang om ook hier de krachten te bundelen en eveneens de principes van coördinatie en coherentie toe te passen. Dit om te vermijden dat er dubbel werk wordt geleverd, vooral vanuit het oogpunt van de betrokken landen. Donorcoördinatie is – zeker voor de ontvangende landen – essentieel en moet dan ook het voorwerp uitmaken van nader onderzoek en dient bij de implementatie van het ontwerp nader bekeken worden.

1.5. Uiteenzetting door de heer Willy Blockx – VVOB

De heer Willy Blockx, directeur-generaal van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB) vzw: We kunnen de uitgangspunten en de principes van het ontwerp van decreet in het algemeen delen omdat ze conform zijn aan tendensen in de internationale samenwerking: de Verklaring van Rio de Janeiro, Agenda 21, de millenniumdoelstellingen, partnership, ownership enzovoort. De algemene voorwaarden zijn aangevuld met specifieke voorwaarden: relevantie, ongebondenheid, geografische en sectorale concentratie, coördinatie en harmonisatie, kwalitatief en resultaatgericht werken, gerichtheid op armoedebestrijding en het belang van goed bestuur. Tot slot is vermeld dat indirecte actoren en multilaterale organisaties betrokken

moeten worden bij de uitvoering van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid. Die uitgangspunten zijn dus algemeen gekend en aanvaard.

De concrete aanpak behelst een aantal aspecten. Alle organisaties steken heel veel tijd en energie in het uitwerken van landenstrategienota's. De organisaties vragen om een betere coördinatie en afstemming zodat er meer tijd en energie kan gaan naar het echte werk. Andere modaliteiten in het ontwerp zijn de noodhulp, de waarborgverlening, de microfinanciering en de behoefte aan controle en evaluatie. Ook deze elementen zijn alom gekend. Het decreet beantwoordt volgens VVOB aan de algemene principes en is methodologisch conform aan de aanpak die door de meeste organisaties gevolgd wordt.

Vooraleer tot het meer gedetailleerde standpunt van de VVOB inzake het ontwerp van decreet te komen, is het misschien goed om eerst even de activiteiten van onze organisatie toe te lichten. VVOB is in 1982 opgericht door de toenmalige minister van Onderwijs en de Vlaamse Raad, de voorloper van het Vlaams Parlement. VVOB werd gezien als een instrument van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in de sector onderwijs. VVOB is in zijn vijftiengjarige bestaan geëvolueerd van technische bijstandspartner, die leerkrachten ter beschikking stelde, tot een projectmatige samenwerkingspartner voor capaciteitsopbouw van de lokale partners binnen een programma-aanpak. Dat is dus een hele evolutie geweest, waaraan vooral de laatste jaren heel wat studiewerk en energie werd besteed.

Eind 2006 is VVOB gestart met een vernieuwingsproject waarbij het, in overleg met de lokale partners en gesteund op hun consideraties, een nieuwe visie en missie wil formuleren. Op die manier wil de vereniging zo goed mogelijk aansluiten bij de dynamiek en de evoluties van de internationale ontwikkelingsamenwerking. VVOB stoelt zijn programma's op de lokale beleidsplannen, dus op de lokale behoeften, structuren en processen. VVOB sluit aan bij de sectorale programma's en bij de Poverty Reduction Strategy Papers.

Na 25 jaar heeft VVOB in de niches onderwijs en vorming aanzienlijke terreinkennis en expertise opgebouwd. Daar ligt dan ook de kern van haar concrete meerwaarde. Dat zijn trouwens ook typisch Vlaamse bevoegdheidsdomeinen. Onderwijsorganisatie is in ontwikkelingslanden niet altijd zo eenvoudig, daarom zoeken we naar duurzame oplossingen voor complexe onderwijsproblemen. De context en de sociaal-

economische voorwaarden in de ontvangende landen verschillen doorgaans grondig van de Vlaamse. Het Vlaamse pedagogische comfort van klassen met 20 leerlingen is in de meeste landen nog veraf. Klassen van veertig, vijftig, zestig en zelfs zeventig leerlingen vormen geen uitzondering. Dergelijke situatie vergt een heel andere benadering. VVOB heeft een specifieke ervaring en tracht in te spelen op de situatie ter plaatse.

VVOB heeft ook een uitgebreid netwerk in Vlaanderen en in het Zuiden uitgewerkt, waarop het kan voortbouwen. Dat is eveneens een belangrijke meerwaarde van de vereniging. Momenteel zoekt de vereniging naar betere allianties met partners in het Noorden en het Zuiden. Dat past in de vernieuwing van de VVOB-aanpak.

VVOB heeft een operationeel budget van ongeveer 9 miljoen euro, vooral afkomstig van de federale overheid met een financiële bijdrage van de Vlaamse overheid voor de maatschappelijke zetel. Het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking bedraagt in totaal ongeveer 32 miljoen euro. VVOB versterkt de Vlaamse aanwezigheid in de ontvangende landen dus met 25 percent, vooral dan in de sectoren onderwijs en vorming.

VVOB heeft een veertigtal projecten, waarvan 90 percent in de sector onderwijs en vorming. Concentratie is ook voor haar belangrijk. De aanwezigheid in vijftien à zestien landen is in de afgelopen jaren teruggebracht tot tien landen. In een volgende fase zal dat acht landen worden. In eerste instantie stuurde VVOB vooral leerkrachten uit, maar het aantal coöperanten is de afgelopen vier à vijf jaar sterk teruggelopen tot ongeveer een zestigtal coöperanten in veertig projecten, hetgeen neerkomt op anderhalve coöperant per project. De vereniging werkt echter meer en meer met lokale medewerkers en stimuleert ook vormen van Zuid-Zuidsamenwerking, die men zo sterk mogelijk institutioneel probeert te verankeren.

De recent aangepaste visie van VVOB luidt: "Als creatieve Vlaamse samenwerkingspartner streven we naar een duurzame wereld met gelijke kansen. Binnen het ruime kader van armoedebestrijding bouwen we mee aan de kwaliteitsverbetering van onderwijs en vorming in ontwikkelingslanden. Vanuit een brugfunctie met het Zuiden vergroten we bovendien het maatschappelijke draagvlak in Vlaanderen voor een meer solidaire samenleving." Het accent ligt dus

sterk op het Zuiden, maar er is wel degelijk ook een terugkoppeling naar Vlaanderen. Ook in onze werking zijn de twee klassieke luiken dus terug te vinden.

De missie van de VVOB bestaat uit: “Op basis van strategische partnerschappen werken we resultaatsgericht vanuit het mesoniveau aan: duurzame oplossingen voor problemen rond onderwijs en vorming in het kader van lokale beleidsplannen in ontwikkelingslanden én aan een sterkere solidariteit tussen Vlaanderen en de ontwikkelingslanden.”. Ook hier dus opnieuw de specifieke onderwijsinvalshoek, gecombineerd met het streven naar contacten met het maatschappelijk middenveld.

Ten slotte wil ik een aantal bedenkingen formuleren over, suggesties geven bij en vragen stellen over het ontwerp van decreet zoals het nu voorligt. Het is belangrijk dat er een structureel kader komt voor de ontwikkelingssamenwerking. Maar het ontwerp is te veel een algemene tekst die wil beantwoorden aan de huidige internationale standpunten. De principes zijn correct, maar de invulling en de operationalisering moeten verduidelijkt en verstrakt worden. Zulks is nodig voor de concrete Vlaamse inspanningen inzake ontwikkelingssamenwerking op het terrein.

Gezien het huidige beperkte bestedingsvolume voor de ontwikkelingssamenwerking werkt Vlaanderen best samen met een beperkt aantal landen. Bij de keuze van de partnerlanden kunnen diverse criteria gebruikt worden (zoals o.m. het armoedeniveau), maar als bijkomende parameter zou ook rekening moeten kunnen worden gehouden met de bestaande samenwerkingsverbanden tussen Vlaanderen en de bevolkingsgroepen in de gekozen partnerlanden. Dit ware ongetwijfeld een interessant aanvullend criterium. Waarom immers voor landen kiezen waar er geen affiniteit of band mee bestaat? Uiteindelijk zijn er in Afrika, maar ook in andere werelddelen, landen waarmee Vlaanderen duidelijke affiniteiten heeft.

Ook volgens VVOB moet er, in de geest van de Verklaring van Parijs, gestreefd worden naar een grotere harmonisatie van de procedures, minstens op Belgisch vlak. Ik heb het ooit meegemaakt dat VVOB, de Vlaamse universiteiten en de federale overheid op een gezamenlijke uiteenzetting andere procedures vereisten van eenzelfde partner. Dat tast onze geloofwaardigheid aan.

VVOB gelooft dat het streven naar kwaliteit in het kader van een leerproces, loopt via een goed georganiseerd evaluatiesysteem. Evaluatie is geen controle

en mag niet beperkt blijven tot het opstellen van rapporten. Evaluatie is een essentieel onderdeel van een lerende organisatie. VVOB zelf verricht momenteel vrij systematisch evaluaties – theoretisch ware het, zoals ook professor Renard liet opmerken, beter mochten we kunnen evalueren in een breder verband – waar we hoe dan ook veel uit leren. Ik denk dan ook dat de Vlaamse overheid de op dat vlak in de tekst vervatte intenties zo snel mogelijk moet concretiseren.

Waarom wordt er in de tekst ook niet meer gezegd over de bestaande Vlaamse expertisecentra die een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot de ontwikkelingssamenwerking? Men houdt zich hieromtrent te veel op de vlakte in de zeer algemene tekst. In het belang van een goede ontwikkelingssamenwerking ware een verwijzing naar de bestaande expertise minstens aangewezen.

VVOB suggereert verder ook om de quasigouvernementele organisaties toe te voegen aan de groep van indirecte actoren. Die notie heeft in Nederland en de Scandinavische landen al ingang gevonden. Een andere mogelijkheid is in de toelichting de gespecialiseerde instellingen met die groep van organisaties uit te breiden. In de tekst van het ontwerp van decreet staat ook dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking een beroep kan doen op indirecte en multilaterale actoren. In beginsel is dit een goede piste. Dat die indirecte en multilaterale actoren volgens de tekst een rol spelen in het Vlaamse beleid, impliceert waarschijnlijk dat ze de uitvoerder worden van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid. Op het federale niveau zijn de indirecte actoren echter een sector op zich met een eigen verantwoordelijkheid, eigen affiniteiten en eigen subsidies van overheidswege. Het is niet helemaal duidelijk hoe de Vlaamse wetgever de rol van die indirecte actoren precies bedoeld heeft: als loutere uitvoerder of als initiatiefnemer. In de praktijk maakt dat immers een groot verschil uit.

Bij de Vlaamse meerwaarde in de sector ontwikkelingssamenwerking wordt wel naar landbouw maar niet naar onderwijs en vorming verwezen. Die sector is niet alleen een belangrijke Vlaamse sector (cf. het budget dat Vlaanderen jaarlijks aan onderwijs besteedt), maar is dat ook in de ontvangende landen in het Zuiden. Een expliciete vermelding ware hier dus ook op haar plaats.

Het blijkt uit de tekst ook niet of het ontwerp van decreet wel past in het kader van beter bestuurlijk beleid, met de explicitering van de rol van de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering. De Vlaamse

administratie heeft een belangrijke inspanning gedaan om haar werking te optimaliseren. Het zou goed zijn als dat in de tekst vertaald wordt door de verantwoordelijkheden van de verschillende niveaus te verduidelijken.

Ten algemenen titel mag dus vastgesteld worden dat – behoudens een aantal meer specifieke elementen – de bedenkingen, vragen en suggesties van de VVOB inzake het voorliggende ontwerp van decreet in hoge mate overeen komen met de bedenkingen, vragen en suggesties van de andere instanties die hier reeds aan het woord zijn gekomen. Ik druk de hoop uit dat we met onze stellingname toch nog een aantal aanvullende accenten hebben gelegd en aanvullende suggesties hebben gedaan, waar het Vlaams Parlement een standpunt over kan innemen.

2. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

2.1. Tussenkoms van mevrouw Miel Smet

Mevrouw Miel Smet: Het is opvallend dat de verschillende sprekers gelijkaardige opmerkingen hebben gemaakt. Vooreerst begrijp ik dat ze een harmonisatie van de procedures willen en dit zelfs niet enkel op Belgisch niveau, maar in wezen zelfs op Europees vlak. Daarom zouden we aan de bevoegde Europese Commissaris, de heer Louis Michel, moeten vragen om tot een harmonisatie van de door de verschillende lidstaten gehanteerde procedures te komen. Zelf hebben we daar niet zoveel impact op, behoudens voor wat eventueel het Belgische niveau betreft. Maar ook een Belgische harmonisatie blijft sowieso moeilijk, zolang de discussie over de eventuele regionalisering van de ontwikkelingssamenwerking niet afgerond is. Het uitblijven van klaarheid op dit punt betekent dat alle beleidsdiscussies inzake ontwikkelingssamenwerking – de discussie over dit ontwerp van decreet inclusief – met een niet-onaanzienlijke ‘blinde vlek’ af te rekenen hebben. Prefereren de sprekers de harmonisatie van de donorprocedures door de EU, die haar lidstaten – mits hun akkoord – kan verplichten, of door het DAC van de OESO, dat in wezen slechts vrijblijvende aanbevelingen kan doen?

Het aantal evaluatierapporten zou ook al behoorlijk verminderen als er gewerkt zou worden met meerjarigprogramma's. Nu is er doorgaans een jaarlijkse rapportage vereist, kwestie van in aanmerking te blijven komen voor subsidie. Daarnaast heb ik de stellige

indruk dat de rapporten, bedoeld om nieuwe middelen te krijgen, vooral het project zelf evalueren en niet zozeer de eigenlijke resultaten van dat project op het terrein. Eigenlijk zou een evaluatie ook de resultaten op vlak van, bijvoorbeeld, democratisering of scholing moeten meten.

Zijn de ontvangende landen sterk genoeg om coördinatie tussen de verschillende donoren af te dwingen? Zijn er al voorbeelden van dergelijke coördinatie? Zoniet, dan dreigt er een contraproductieve fragmentatie van de inspanningen.

2.2. Tussenkoms van de heer Jef Tavernier

De heer Jef Tavernier: Alle projecten zijn op zich lovenswaardig, maar beleid voeren gaat verder dan het ondersteunen van opborrelende individuele projecten. Kan met name de VVSG zich – zoals ik eerder ook gevraagd heb aan de vertegenwoordiger van de VVP – vinden in een beleidsstrategie van concentratie zodat er voldoende capaciteit en volume is om aan ontwikkeling te doen en niet alleen de armoede te bestrijden?

2.3. Tussenkoms van de heer Kurt De Looz

De heer Kurt De Looz: De sprekers lijken het erover eens dat het voorliggende ontwerp van kaderdecreet eigenlijk te vrijblijvend en te algemeen is en zal leiden tot versnippering. Vlaanderen is inderdaad te klein om zich te specialiseren in al te veel sectoren. Het gebrek aan sectorale en geografische concentratie zal leiden tot willekeur. Willen de sprekers dat de sectoren en landen nominatim in het ontwerp opgesomd worden, of geven ze er de voorkeur aan om een maximum aantal sectoren en landen te bepalen.

Een goede samenwerking met de Belgische ontwikkelingssamenwerking is evident. Kan een sectorale overlapping en is zulks misschien zelfs aangewezen? En ten slotte, wat bedoelt de heer De Wever precies met de uitspraak dat parallelle bevoegdheden niet bevorderlijk zijn voor de harmonisatie?

2.4. Tussenkoms van de heer Jan Loones

De heer Jan Loones: Er zijn hier heel wat suggesties voor verbetering, evenals meer fundamentele bemerkingen geuit. Hoewel mevrouw De Pooter kritisch blijft, is 11.11.11 blijkbaar toch al iets positiever dan voorheen, toen betwist werd dat Vlaanderen op zijn

bevoegdheidsterreinen ontwikkelingssamenwerking kon bieden. Als argumentatie hiervoor werd aangehaald dat binnenlandse expertise op zich onvoldoende is om ook in het buitenland met kennis van zaken op te treden.

Professor Renard heeft in zijn betoog de weg naar het ideale ontwikkelingsbeleid voor kleinere spelers uitgestippeld. Het verbaast me dat de blijkbaar zo belangrijke Verklaring van Parijs over het hoofd gezien werd in dit decreet. Die tegenwerping werd overigens enigszins genuanceerd door volgende sprekers. Is Vlaanderen betrokken bij de verdere invulling van die verklaring of komt enkel België daar aan bod? Heeft Vlaanderen de aan de gang zijnde essentiële internationale harmonisatiebeweging compleet gemist?

Mevrouw De Wachter van de VVSG stelt voor om de institutionele ontwikkeling als transversaal thema toe te voegen. De heer Blockx van de VVOB noemt het daarentegen net een sterk punt dat het ontwerp focust op de lokale institutionele situatie en op de Vlaamse draagvlakvergroting. Hoe vallen beide uitspraken te rijmen? En zijn de verschillende organisaties en actoren die hier vandaag aanwezig zijn in de voorbije jaren betrokken geworden bij de opmaak van het ontwerp?

2.5. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw Sabine Poleyn: De hoorzitting heeft zeker aangetoond dat een aantal elementen extra benadrukt moeten worden en dat hier en daar ook amendering noodzakelijk zal zijn. Ik wil er daarbij wel even op wijzen dat er reeds een dergelijk amendement is ingediend (Stuk 1033/3) om goed bestuur toe te voegen als transversaal thema. Is dat voldoende voor mevrouw De Wachter die aandrang op het opnemen van institutionele ontwikkeling als doelstelling? Is het volgens de VVSG voldoende dat kleine gemeenten samen een ambtenaar voor ontwikkelingssamenwerking aanduiden, zoals voorgesteld door gedeputeerde De fauw? Kan die wel voldoende ondersteuning geven om ook voor die kleinere gemeenten tot gemeentelijke convenants te komen?

Is volgens professor Renard – in theoretisch opzicht – een overlegstructuur over ontwikkelingssamenwerking het best te situeren op Vlaams of op federaal niveau? Wat is ter zake het interessantste model?

Noodhulp moet mijns inziens meer structureel-beleidsmatig worden aangepakt en kan niet beperkt zijn tot louter reageren op crisissituaties die zich voordoen. Noodhulp kan misschien best geregeld worden in een apart decreet. In de strategische adviesraad Buitenlands Beleid is ontwikkelingssamenwerking een onderwerp. Misschien is het mogelijk om een cel of een deelraad over ontwikkelingssamenwerking te vormen. Is men dat van plan? Het is overigens niet echt nodig om dat te specificeren in het voorliggende ontwerp, normaal gezien moet men daarvoor kunnen volstaan met het decreet over de strategische adviezen in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), waarin de advisering vanuit het middenveld geregeld wordt.

2.6. Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande

De heer Luc Van den Brande: Ik ontwaar vier gemeenschappelijke bekommernissen bij de sprekers. Vooreerst is fragmentatie geen goede zaak, wat niet betekent dat de projectmatige benadering – die, noodzakelijkerwijze, kenmerkend was voor de vroege Vlaamse ontwikkelingssamenwerking – volledig verlaten moet worden. Er moeten prioriteiten zijn, maar ik ben niet gewonnen voor het opnemen van een limitatieve lijst van de partnerlanden of -regio's in het eigenlijke ontwerp van decreet. Dit moet elders worden bepaald. Harmonisering betekent clustering tussen Vlaanderen en België, maar ook met andere donorlanden. Sommigen opperen bijvoorbeeld een samenwerking in Beneluxverband. Ten slotte moeten hulp en samenwerking ook de lokale democratische processen respecteren en de lokale civiele samenleving mee ondersteunen.

In het licht van die uitgangspunten, heeft het volgens mij ook weinig zin om te proberen de bevoegdheid ontwikkelingssamenwerking minutieus te verdelen. Ontwikkelingssamenwerking is immers eerder een verantwoordelijkheid dan een bevoegdheid. Het is – om de zaak, louter bij wege van hypothetisch voorbeeld, eens om te keren – niet omdat ontwikkelings-samenwerking bijvoorbeeld een federale bevoegdheid zou zijn (wat ik zeker niet bepleit), dat de andere bestuursniveaus niet zouden moeten samenwerken met het Zuiden. Ook dan moeten die andere bestuursniveaus immers hun verantwoordelijkheden opnemen. In die optiek komt het er gewoon op aan goede afspraken te maken tussen die verschillende verantwoordelijkheidssferen.

Niet alleen de schaal van de hulp maar ook de intensiteit van de inzet en de prioriteit van de samenwerkingsspanningen hebben consequenties. Als Vlaanderen echt de 0,7 percentnorm zou halen, zou het meer dan 1 miljard euro per jaar moeten besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Dit lijkt niet onmiddellijk haalbaar in de nabije toekomst. Schaalgrootte mag dus niet als argument gebruikt worden om Vlaanderen a priori te diskwalificeren, d.w.z. ongeschikt te bevinden, voor bepaalde activiteiten. Dit temeer daar er binnen ons federaal bestel met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking in brede zin op een aantal domeinen al een duidelijke ontkoppeling is tussen de bevoegdheid enerzijds en de besluitvorming anderzijds. Voor sommige aangelegenheden – onderwijs is hiervan het voorbeeld bij uitstek – is er nog een federaal kader, maar is er intern geen de minste federale invulling meer voor die domeinen (ten ware dan voor wat de federale wetenschappelijke instellingen betreft, die men bezwaarlijk ten voorbeeld kan stellen).

De in 1994 afgesloten samenwerkingsovereenkomsten tussen de federale overheid en de deelstaten inzake buitenlands beleid kunnen ook op dit domein een inspiratiebron zijn. Het is duidelijk dat er afspraken over de basisprincipes nodig zijn tussen alle binnen-Belgische bevoegdheidsniveaus. Dat is een noodzakelijke intermediaire stap, naar een eveneens noodzakelijke Europese harmonisatie.

2.7. Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire

De heer Karim Van Overmeire, voorzitter: In het ontwerp van decreet staat dat Vlaanderen het aantal partnerlanden zal beperken. In de praktijk wil het steun bieden in Zuid-Afrika, Mozambique, Malawi en allicht straks ook Congo. De meeste sprekers hebben echter gewezen op het relatief geringe gewicht van Vlaanderen als internationale donor en ontwikkelingssamenwerkingsactor. Eigenlijk is Vlaanderen dus verkeerd bezig. Als Vlaanderen geen loutere silent partner wil zijn, moet het, gezien zijn grootte en budgetten, kiezen voor een aantal sectoren in één land of zelfs in een regio van een land. Dat is de meest efficiënte manier van werken, die in de politieke praktijk waarschijnlijk echter niet haalbaar zal zijn. Niet alleen komt de minister dan te weinig in de media, hij moet ook diverse organisaties die in andere landen actief zijn, teleurstellen.

Er is hier ook relatief weinig gezegd over ontwikkelingseducatie. Mevrouw Miet Smet heeft in haar

tussenkoms terecht opgemerkt dat alle inspanningen die we leveren, en alle projecten die we opzetten, moeten geëvalueerd worden naar hun concrete resultaten en reële effecten. Wat is het nettorendement van de inspanningen inzake ontwikkelingseducatie? Ware het niet beter om een groot deel van die middelen direct in hulp voor het Zuiden te investeren?

3. REPLIEKEN VAN DE GENODIGDEN

3.1. Antwoorden van mevrouw Karen De Pooter – 11.11.11

Mevrouw Karen De Pooter: Vlaanderen kan bijdragen tot de harmonisering door striktere en meer limitatieve keuzes te maken. Op zich maakt het niet uit of het ontwerp de landen en sectoren nominatief bepaalt, dan wel of er kwantitatieve doelstellingen voorop gesteld worden. Het gaat erom dat 11.11.11 niet gelooft in een vage bepaling als een beperkt aantal landen of sectoren. Het vraagt sterkere garanties in het ontwerp van decreet, maar mogelijks ligt dit moeilijk qua vinden van een sluitende formulering hiervoor. Ingeval men niet tot een dergelijke meer sluitende formulering kan komen, vormt een kwantitatieve beperking een minimum. Hoewel het ook nadelen heeft, lijkt het me in een ideale situatie best dat de sectoren en de landen nominatief in het ontwerp van decreet staan. De klimaatproblematiek of de eerlijke handel zijn goede voorbeelden van mogelijkheden tot specialisatie in typisch sectoroverschrijdende problematieken. De volledige Vlaamse Regering, en niet enkel het beleidsdomein Ontwikkelingssamenwerking, kan daarin dan expertise opbouwen. Zo kan Vlaanderen een belangrijke internationale speler worden in die specialiteit. Persoonlijk vind ik dit in elk geval een bijzonder interessante optie, maar ik vermoed dat ze in de huidige context wat utopisch is.

Ik zou ook heel graag weten hoe ver het staat met de strategische adviesraad Internationaal Vlaanderen. Maar dat is een vraag voor het kabinet, zelf heb ik daar niet onmiddellijk zicht op. Er bestaan al een aantal adviesraden over andere beleidsdomeinen (o.a. inzake Cultuur, Jeugd en Sport). Op vraag van de betrokken sectoren is er toen een goed overleg geweest met de bevoegde minister, waaruit de oprichting van een aantal deelraden rond de verschillende thema's is voortgevloeid. 11.11.11 heeft dat ook voor ontwikkelingssamenwerking voorgesteld en daarover een advies gevraagd, dat het helaas niet gekregen

heeft. Als die adviesraad goed is samengesteld, hoeft zulks niet noodzakelijkerwijze in het voorliggende ontwerp van decreet geregeld te worden. Dan is zulks immers overbodig. Maar aangezien het overleg met de sector momenteel wel degelijk een probleem vormt, en we niet echt weten hoe het zit met de strategische adviesraad, heb ik die kwestie hier toch willen aankaarten.

Er bestaat reeds een apart decreet over ontwikkelingseducatie, daarom is deze kwestie vandaag niet zo veel aan bod geweest. Er wordt wel naar verwezen in het voorliggende kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking. De Vlaamse middelen zijn ook hier relatief beperkt, het is maar een fractie van de middelen voor de bilaterale samenwerking. Ik vind dat die middelen zeker behouden kunnen blijven. De bevolking inlichtingen over de Derde Wereld blijft bijzonder belangrijk.

3.2. Antwoorden van de heer Luc De Wever – Rode Kruis-Vlaanderen

De heer Luc De Wever: Ik laat in het midden of de harmonisatie van de donorprocedures moet gebeuren op het niveau van de EU of in het DAC van de OESO. We moeten niet wachten op internationale richtlijnen om goede initiatieven te nemen. De Vlaamse overheid kan al afspraken maken met de Belgische en de andere partners die, bijvoorbeeld, in Mozambique werkzaam zijn.

Schaalvoordeel is uiteraard belangrijk. Vlaanderen moet niet terugdeinzen om deel uit te maken van een groep partners die samen grotere programma's steunen. Dat zorgt voor een grotere impact. Vlaanderen moet niet te veel schrik hebben om zichtbaarheid of profiel te verliezen. Een hier aanwezige collega van mij was onlangs in Washington op een samenkomst van de donors van een grotere internationale alliantie die samen met het internationale Rode Kruis in een aantal landen ziektes uitroeit. Het gaat om massale vaccinatiecampagnes tegen mazelen, gekoppeld aan het uitdelen van muskietennetten om ook malaria terug te dringen. Rode Kruis-Vlaanderen kan daaraan deelnemen omdat het zich specialiseert in een deel van de gezondheidszorg en ter zake diensten levert in overleg met de andere donoren. Elke deelnemer aan de alliantie is verantwoordelijk voor een deel van het project en engageert zich om resultaten af te leveren. Dergelijke werkwijze komt niet echt aan bod in het voorliggende ontwerp van decreet. Dat zou dan ook betekenen dat er afgestapt wordt van de pro-

jectbenadering en dat men eerder naar een program-mabenadering gaat.

De partnerlanden zijn meestal niet sterk genoeg om donorharmonisatie af te dwingen. Het is daarom de verantwoordelijkheid van de donoren.

Ik ben akkoord met een resultaatsgerichte werking. De Vlaamse overheid kan dat afdwingen van de organisaties. Rode Kruis-Vlaanderen wil zich zeker engageren voor het halen van resultaten veeleer dan voor het louter oplijsten van activiteiten.

Ik kom dan tot de kwestie van de specialisatie. Een overheid moet dat doen wat het meest nodig is en waar resultaat mogelijk is. Het lijkt me dus ook niet wenselijk om de sectoren en landen op te sommen in het ontwerp. De overheid moet een beroep doen op gespecialiseerde organisaties zonder zich zelf onnodig geografisch of thematisch te beperken. Rode Kruis-Vlaanderen is bijvoorbeeld gespecialiseerd in basisgezondheidszorg en capaciteitsopbouw van de Rode Kruisverenigingen in het Zuiden.

Met betrekking tot de problematiek van de parallelle bevoegdheden, stel ik vast dat het ontwerp van decreet harmonisatie onder donoren promoot. Verschillende overheden van eenzelfde land die geografisch en sectoraal op hetzelfde terrein actief kunnen zijn, lijkt niet meteen bevorderlijk voor de harmonisatie die de Verklaring van Parijs voorstaat. Het is aan de politieke besluitvorming om daar een oplossing voor te vinden. Dat kan inderdaad, zoals een lid van de commissie al zei, de verantwoordelijkheid zijn van de bevoegdheidsniveaus om samen te zitten en afspraken te maken. Een andere mogelijkheid is het toekennen van exclusieve bevoegdheden. Dat zijn echter politieke keuzes waarover het Rode Kruis geen uitspraak doet. Wij zouden echter wel graag zien dat alle bij ontwikkelingssamenwerking betrokken niveaus de reeds vernoemde principes van goed donorschap ook effectief toepassen.

3.3. Antwoorden van mevrouw Sofie Bracke – VVP (ter vervanging van gedeputeerde De fauw)

Mevrouw Sofie Bracke, stafmedewerker (Europese Zaken) Vereniging van de Vlaamse Provincies: De VVP maakte deel uit van de raad die de minister over het ontwerp van kaderdecreet adviseerde. Elk bestuursniveau moet zich constant afvragen of zijn beleid impact heeft. Ten onrechte kan de indruk

bestaan dat het provinciale niveau op een eerder vrijblijvende manier aan projectontwikkeling doet. Ook onder de provincies wordt gediscuteerd over de inhoud van hun beleid en de vraag of hun beleid al dan niet moet gelijklopen om de zichtbaarheid te vergroten. Dat speelt ook inzake ontwikkelingseducatie. De provincies hebben de impact van hun initiatieven nog niet concreet gemeten, maar dat is ongetwijfeld een nuttige suggestie naar de toekomst toe.

3.4. Antwoorden van de heer Robrecht Renard – Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer

De heer Robrecht Renard: Er zijn hier heel wat vragen gesteld, die allemaal interessant zijn. Maar binnen het bestek van deze bijeenkomst kan ik ze vanzelfsprekend niet allemaal beantwoorden. Desalniettemin zal ik een poging ondernemen om ze wat te groeperen teneinde een min of meer gestructureerd antwoord te kunnen geven.

Inzake de kwestie van de impactevaluatie, heb ik een Britse collega die bij zijn pensionering als hoofd van DFID (Department for International Development) beweerde dat alle donororganisaties samen over zo'n 60.000 evaluatierapporten beschikken, maar dat we desondanks nog steeds bitter weinig weten over de totale effectiviteit van de hulp, precies omdat al die rapporten niet 'optellen'. Dat illustreert eens te meer de omvang van de problematiek. We denken na over de methodologie van evaluatie en impactmeting. Vlaanderen vraagt aan ons om in het kader van het Vlaams Steunpunt Buitenlands Beleid – deelgebied Ontwikkelingssamenwerking de impact van de ontwikkelingssamenwerking Vlaanderen-Zuidelijk Afrika te meten. Ik ben er niet geheel zeker van of dergelijke vraag überhaupt op een wetenschappelijke manier kan worden beantwoord. Vlaanderen zal misschien een tiende van een percent van de hulp aan Zuidelijk Afrika in de te bestuderen periode verschaft hebben. Dat levert een gigantisch probleem van attributie op. Hoe kan je in godsnaam beoordelen, welk aandeel van een positieve evolutie toewijsbaar is aan ontwikkelingshulp in het algemeen, laat staan aan de Vlaamse ontwikkelingshulp. Op internationaal vlak is het hoe langer hoe meer ingeburgerd om evaluaties te bundelen, een logica die ook in de Parijsverklaring terug te vinden is. Elke donor kan dan voor zich beoordelen hoe hij zijn deeltje van het beleid aanstuurt.

Niet alles wat in de Verklaring van Parijs staat is juist, maar het is de beste consensus in de donorge-

meenschap tot nog toe en is gebaseerd op heel wat wetenschappelijke inzichten. Er zijn echter twee fundamentele zwakheden. Ten eerste is onvoldoende ruimte gelaten voor het politieke probleem van kleine donoren. Grote donoren als de Wereldbank of de Verenigde Staten kunnen dan wel geneigd zijn de kleinere partners op te leggen om enkel geld te storten en niet mee te beslissen, maar dat werkt niet in die kleine landen. Ontwikkelingshulp is een ingewikkeld politiek gebeuren. Ons instituut werkt daar rond, ook voor het federale niveau. Mee op basis van ons werk zal het DAC een gesprek aangaan met België en een aantal andere donoren over de problemen van de kleine partners, d.w.z. de kleinere donoragent-schappen.

Een tweede grote probleem van de verklaring is dat ze eigenlijk veronderstelt dat er aan de ontvangende kant een sterke mate van goed bestuur is. Er wordt immers sterk aangedrongen op een afstemming op het beleid van het ontvangende land en een overheveling van de verantwoordelijkheden. Dat veronderstelt voldoende goed bestuur in de ontvangende landen. Dat klopt voor een aantal landen zoals Vietnam en Ghana, maar is erg problematisch voor onder andere Congo of Burundi. Het nieuwe inzicht dat hulp een hefboom moet zijn om het bestuur te verbeteren, is dan juist. Dat veronderstelt politieke dialoog en hulp afhankelijk te maken van voorwaarden. Dat is onmogelijk zonder afspraken onder donoren. Hulp heeft na de Tweede Wereldoorlog een positieve invloed gehad in Europa, met het Marshallplan, of bijvoorbeeld ook in Korea of Japan. Het is misschien geen toeval dat het daar ging over één grote donor met een heel sterk mandaat en een heel sterke visie. Nu zijn er veel donoren met elk een eigen agenda. Het is belangrijk dat een en ander gestroomlijnd wordt. Wat is de rol van Vlaanderen daarin? Moet Vlaanderen daar per se een eigen stempel op willen drukken en specificiteit hebben in de hulp? Is het niet voldoende dat Vlaanderen een goede donor is? Volgens mij volstaat het laatste.

De vraag naar het ideale niveau van harmonisering is bijzonder pertinent. Een heel belangrijk niveau van harmonisering is het Europese. Een van mijn grote frustraties is dat Europa die rol te weinig speelt. Een van de redenen waarom Europa door de landen gecontesteerd wordt is dat het zeer dubbelzinnig optreedt. Enerzijds beweert het het platform te zijn waarin de leden van de Unie samenwerken, tegelijkertijd is de Unie een aparte donor die op een bijzonder concurrerende manier voor de lidstaten optreedt.

Daar ligt een fundamenteel politiek probleem op Europees niveau.

Een eventuele Europese harmonisering, bijvoorbeeld door het maken van afspraken over procedures voor aanbesteding en over landenstrategienota's, is overigens op zich nog niet voldoende. Er zijn immers nog tal van andere grote donoren (zoals bijvoorbeeld de VS, de Wereldbank of de Afrikaanse Ontwikkelingsbank). Het ultieme niveau van harmonisering is het ontvangende land. Dat ontvangende land is doorgaans echter niet in staat om dat af te dwingen, tenzij een aantal donoren zich achter die piste scharen en de zaak mee aansturen. 'Mutual accountability' of wederzijds rekenschap is een element in de Parijsverklaring. In een aantal landen zijn er pilootprojecten om dat concreet te maken. In Tanzania en Oeganda worden er onder leiding van het land, maar met sterke druk van de zogenaamde like-minded donoren, in casu de Scandinavische landen, Nederland, Groot-Brittannië en zelfs de Wereldbank, onderhandelingen gevoerd met de donoren. In beide landen is er een zogenaamde 'Division of Labour' uitgewerkt. Donoren, ook de grote, krijgen dan een afgebakend terrein, een maximaal aantal sectoren opgelegd waarin ze kunnen meewerken. Het is daarbij de bedoeling dat de ontvangende landen op termijn hoe langer hoe meer zelf sturend zullen optreden. Grotere landen doen dat trouwens al. India, bijvoorbeeld, heeft zo een aantal donoren op een vriendelijke manier bedankt en gezegd dat hun hulp niet meer nodig was. In toenemende mate zal een en ander in die richting evolueren. Deelnemen aan dergelijke proefprojecten over wederzijds rekenschap is bijzonder nuttig.

Mevrouw Miet Smet: Ik heb, met betrekking tot een aantal Europese landen, al gehoord over zogenaamde 'basketfunding'. Een aantal landen maken hun ambassade in het ontvangende land verantwoordelijk voor het verdelen van de middelen, veeleer dan zulks te willen regelen vanuit de eigen centrale administratie in het donorland.

De heer Robrecht Renard: Basketfunding is een nuttig instrument, zeker als het ontvangende land niet in staat is de middelen zelf op een goede manier aan te wenden. Het is een tussenstap voor moeilijke landen zoals Congo en Burundi. Het is een nieuwe evolutie waaraan kleine donoren zich moeten aanpassen en waarin ze een heel constructieve rol kunnen spelen.

Het ideale niveau voor onderlinge afstemming in België is moeilijk te bepalen. In ontwikkelingshulp zijn

er verschillende dimensies. Heel belangrijk en positief is de aandacht die in Vlaanderen besteed wordt aan het versterken van het maatschappelijke draagvlak en de sensibilisatie. De activiteiten van de gemeenten, de provincies en de lokale ngo's zijn ontzettend belangrijk. Er bestaat ter zake echter wel een zekere spanning met de uiteindelijke effectiviteit van de hulp. De sensibilisatie gaat soms ten koste van de eigenlijke effectiviteit. Bij de afstemming van de sensibilisatie moeten de lokale verantwoordelijken zeker betrokken worden. Hulp aan landen, ofwel bestemd voor de overheid ofwel bestemd voor de substitutie van overheidstaken, moet geharmoniseerd worden op een zo hoog mogelijk niveau, liefst in het land zelf en onder zijn leiding. Voor noodhulp of hulp aan niet-staatsactoren zijn er aangepaste tussenniveaus van overleg.

Het belang van de schaalgrootte en de efficiëntie van een kleine donor hangt heel erg af van het soort hulp dat gefinancierd wordt. Soms kan je met 1 miljoen euro veel realiseren en soms is 100 miljoen euro te weinig. Er zijn dus geen standaardantwoorden. Het komt erop aan dat Vlaanderen erkent dat het een kleine donor is en dus zoekt naar instrumenten en samenwerkingsvormen waarvoor de kleine schaal geen groot nadeel is.

3.5. Antwoorden van mevrouw Betty De Wachter – VVSG

Mevrouw Betty De Wachter: Inzake de vraag met betrekking tot een versterking van de coördinatie, wil ik het voorbeeld aanhalen van een gemeente in Guatemala die de hulp zelf op haar terrein coördineert. Daar gebeurt de afstemming dus op microniveau. Die gemeente weigert hulp van buitenlandse donoren als die niet verleend wordt in samenspraak met het lokale bestuur. Op microniveau wil dat lokale bestuur vermijden dat zijn eigen inspanningen ondergraven worden door de donoren.

Ik veronderstel dat de heer Tavernier vooral kijkt naar wat steden en gemeenten doen in het Zuiden. Vooraf wil ik benadrukken dat steden en gemeenten ook heel veel investeren in de Noordwerking. Ze ondersteunen allerhande initiatieven van organisaties in de eigen stad of gemeente. Ze ondersteunen vaak als eerste campagnes. Zowat één derde van alle gemeentebesturen heeft zich ingeschreven in de campagne 'Ik ben verkocht'. Ze hebben wel nog niet allemaal de titel gehaald, maar zijn ermee bezig.

Ook in het Zuiden zelf zijn de gemeentebesturen actief. In het kader van de stedenbanden zijn momenteel 27 gemeenten in 17 landen actief. Een aantal van die verbanden bestaan al tien tot twintig jaar. Die gemeenten zijn ook voor ons pioniers. Ze tonen aan wat een gemeente kan realiseren op het terrein. Naast de continuïteit van dergelijke engagementen speelt ook het principe van de lokale autonomie. Ons handboek Noord-Zuid voor lokale besturen bevat een stappenplan voor gemeenten die nog een partner zoeken. Toen de convenants werden ingevoerd wilden gemeenten snel handelen. Wij zijn toen wat op de rem gaan staan. Door vorming, advies en begeleiding hebben we gemeenten aangeraden stap voor stap te werken. We raden gemeenten aan te zoeken in landen waar al Vlaamse gemeenten actief zijn. De VVSG geeft daarnaast jaarlijks minstens tien dagen vorming. We proberen thematische en geografische netwerkmomenten te organiseren zodat gemeenten die in hetzelfde land of rond hetzelfde thema actief zijn van elkaar kunnen leren. Twee tot drie thema's komen vaak naar voren in het kader van de stedenbanden: jeugd, milieu en afval. Dat is wellicht niet toevallig omdat gemeenten over heel wat kennis beschikken ter zake.

Institutionele ontwikkeling en goed lokaal bestuur zijn in essentie toch nog twee verschillende zaken. Institutionele ontwikkeling zien wij als het opbouwen van een lokaal openbaar bestuur. Dat kan leiden tot de doelstelling goed lokaal bestuur.

Ik vind het voorgenomen initiatief van de provincie West-Vlaanderen met betrekking tot de subsidiëring van voor meerdere kleine gemeentes werkende ambtenaren Ontwikkelingssamenwerking heel interessant. We willen dit graag nader bekijken met de provincies. Het decreet over de convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking bepaalt dat gemeenten minstens een halfzijdse Noord-Zuidambtenaar in dienst moeten nemen. Wanneer die gemeenten een stedenband aangaan moet die ambtenaar binnen de drie jaar een voltijdse functie krijgen. Het is belangrijk dat er een ambtenaar is die zich daarop toelegt om een en ander te coördineren. Dat is voor kleine gemeenten een zwaar engagement. We moeten dan ook overwegen om lokaal de krachten te bundelen.

Ontwikkelingssamenwerking staat weliswaar niet altijd bovenaan de agenda van heel wat steden en gemeenten maar kan toch op heel wat belangstelling rekenen. De VVSG zal er alles aan doen om ontwik-

kelingssamenwerking als beleidsonderwerp onder de aandacht te blijven brengen van de lokale besturen.

VVSG werd uitgenodigd op de voorbereidende stuurgroep voor de opmaak van het ontwerp van kaderdecreet. We zijn, bij mijn weten, echter niet uitgenodigd om mee deel uit te maken van de strategische adviesraad voor internationale samenwerking.

Op Europees niveau kunnen belangrijke stappen gezet worden om tot een harmonisatie te komen. Vanuit onze specifieke invalshoek proberen wij iets gelijkaardigs in overleg met verenigingen van steden en gemeenten van andere landen.

Ontwikkelingseducatie blijft een belangrijk en essentieel aandachtspunt. Gemeentebesturen leveren daar veel inspanningen voor. Zowel voor de lokale besturen, de provincies als voor het onderwijs is het belangrijk dat we mensen blijven warm maken voor dit thema. De vraag is wel welke methode daarvoor de efficiëntste is. Maar dat is dan weer een andere kwestie.

3.6. Antwoorden van de heer Willy Blockx – VVOB

De heer Willy Blockx: Harmonisatie is erg belangrijk, maar zowel de federale overheid als Vlaanderen promoten geharmoniseerde procedures. Precies daarom moeten we beginnen in eigen huis. Er zijn echter een aantal voorwaarden. Als rapporten opgesteld moeten worden in de taal van het land, of in casu meestal een internationale taal, moet de administratie dat aanvaarden. De administratie mag geen vertaling naar het Nederlands of het Frans vragen.

Evaluatie van input en resultaat is belangrijk als men er, van beide kanten, goed mee kan omgaan. De actoren leren er een en ander uit. Aan heel wat evaluatieverslagen wordt volgens professor Renard geen gevolg geven. Vaak is dat momenteel inderdaad het zwakke punt. Bij evaluatie is er een duidelijke verschuiving van inputgerichtheid naar resultaatgerichtheid. Men heeft het meer en meer over impactevaluatie. Een programma om leerkrachten een meer hedendaagse pedagogische opleiding te geven heeft maar impact als de opgeleide leerkrachten hun leerlingen een betere opleiding geven. Dat is een nog veel moeilijker evaluatie. We moeten daar rustig onder blijven. Het moet een inspanning zijn die iedereen volhoudt. Actoren en administratie moeten bereid zijn om verstandig te evalueren, om lessen te trekken

uit de evaluaties en om zich als lerende organisatie op te stellen.

Donorencoördinatie is nodig. Ik merk ook hier een zekere evolutie. Tot voor enkele jaren kon VVOB tamelijk vrij afspraken maken met lokale overheden. Nu evolueert alles naar 'sectorwide approach' al dan niet in combinatie met basketfunding. Dat ligt voor organisaties als VVOB moeilijk omdat we dan eigenlijk op een ander niveau komen. Als wij enkel aan basketfunding mogen doen, wordt het een zuivere transfer van middelen. Zo verliezen wij onze eigenlijke meerwaarde, wat niet de bedoeling kan zijn.

Basketfunding is modern. Het is een tendens die zal doorgaan. We moeten echter waken over een aantal potentiële valkuilen. In Burundi bijvoorbeeld, stelt de internationale overheid, gecoördineerd door UNESCO, samen met België, Frankrijk en Nederland heel wat middelen ter beschikking. Burundi heeft echter de capaciteit niet om deze middelen te gebruiken. De internationale donoren stellen anderszits echter ook geen operationele expertise ter beschikking. Ik vind dat niet de meest aangewezen aanpak voor Burundi, al sta ik wel achter de algemene idee van coördinatie en harmonisatie van wat we op internationaal vlak willen doen.

Dan is er de kwestie van de sectorale en/of geografische overlappingsen tussen de Vlaamse en de federale ontwikkelingssamenwerking. Ik ben ervan overtuigd dat de federale ontwikkelingssamenwerking een aantal interessante zaken doet. Ik merk wel dat de federale overheid ook onderwijsinitiatieven neemt. Waarom wordt de – formele dan wel informele – afspraak niet gemaakt dat elk beleidsniveau zich op zijn bevoegdheden moet concentreren?

De heer Van den Brande vraagt of wij bevoegd dan wel verantwoordelijk zijn. We moeten ons ten minste verantwoordelijk voelen voor ontwikkelingssamenwerking. Bevoegdheid is in essentie een discussie over financiële en budgettaire middelen. Over dat punt neem ik hier liever geen standpunt in.

VVOB werd formeel gezien niet betrokken bij de redactie van dit ontwerp van kaderdecreet. Bij de adviesraad is de VVOB evenmin betrokken. Dankzij de informele informatiekanaal bleven we echter wel op de hoogte van wat er komende was, en konden we ook reageren. Dit ontwerp van kaderdecreet bouwt daarenboven voort op het decreet dat werd uitge-

werkt tijdens de vorige regeerperiode. Bij de opstelling van dat decreet was VVOB wel betrokken.

Ik ben het tenslotte niet helemaal eens met het standpunt van de heer Renard over schaal, schaalintensiteit en schaalgrootte. Wie een project opzet, moet op een minimale schaal kunnen rekenen. Er zijn immers altijd overhead- en omkaderingskosten. Die kosten mogen niet hoger zijn dan de vooropgestelde realisaties. Deze afweging moet iedereen voor zichzelf maken. Er is sprake van een Vlaams budget van 30 à 32 miljoen euro. De federale overheid maakt 75 miljoen euro vrij voor Congo. Ik leid daaruit af dat Congo een belangrijk land is voor de federale overheid. Met een redelijke schaal kan men qualitate qua als regio ongetwijfeld interessante zaken doen, als men zich tenminste concentreert op een aantal niches waarin men de nodige expertise heeft.

De voorzitter: Ik denk dat alle vragen van de commissieleden afdoende beantwoord zijn en wil alle sprekers uitdrukkelijk danken voor hun zeer gewaardeerde bijdrage aan de werkzaamheden van onze commissie rond het ontwerp van kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking.

De verslaggever,

Sabine POLEYN

De voorzitter,

Karim VAN OVERMEIRE

BIJLAGEN

BIJLAGE 1:

Ontwerp van kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking – Opmerkingen Vlaamse provincies

Albertinaplein 2 • bus 4 • B-1000 Brussel
tel. 02-512 11 52 • fax 02-502 46 80
e-mail : vvp.studiedienst@vlaamseprovincies.be
www.vlaamseprovincies.be

ONTWERP VAN KADERDECREET ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Opmerkingen Vlaamse provincies

Hoorzitting Commissie Buitenlandse Handel, Buitenlands Beleid,
Internationale Samenwerking en Toerisme

6 maart 2007

Leen Bonte
Stafmedewerker VVP
02 508 13 24
leen.bonte@vlaamseprovincies.be

1. Nood aan afstemming tussen verschillende bestuursniveaus inzake beleid ontwikkelingssamenwerking

De verschillende bestuursniveaus werken actief aan een beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Gezien het belang ervan zijn de Vlaamse provincies ervan overtuigd dat dit beleid best gevoerd wordt in afstemming tussen de verschillende bestuursniveaus (dus ook met de provinciebesturen) en dit op het vlak van ontwikkelingseducatie, Zuidwerking, de ondersteuning naar lokale besturen, de ondersteuning van de zogenaamde 4de pijler initiatieven...

De provincies pleiten dan ook voor de verankering van interbestuurlijk overleg in het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking.

Geheel vrijblijvend doen wij vanuit de VVP een voorstel van amendement:
Toevoegen van een extra Titel na Titel X 'Noodhulp en humanitaire bijstand'

Titel X

Interbestuurlijk overleg en afstemming

Artikel 20

De Vlaamse regering neemt minimum jaarlijks een initiatief om de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking af te stemmen met de initiatieven van de gemeente- en provinciebesturen.

2. Erkenning van of verwijzing naar de rol van de provinciebesturen binnen het educatiebeleid

Onder meer via de educatieve centra en hun werking in het kader van het educatieve programma Kleur Bekennen, nemen de provinciebesturen een belangrijke rol op inzake het sensibiliserings- en educatiebeleid in Vlaanderen. De provincies zijn gezien hun positie als tussenbestuur het meest aangewezen om een platform voor afstemming en samenwerking tussen de verschillende actoren aan te bieden en de noodzakelijke draaischijfrol op te nemen.

De provinciebesturen pleiten dan ook voor een erkenning van of verwijzing in het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking naar deze rol die de provincies actief opnemen.

Geheel vrijblijvend doen wij vanuit de VVP een voorstel van amendement:

Toevoegen aan Titel VIII 'Ontwikkelingseducatie'

Artikel 17

De Vlaamse regering kan bij eventuele initiatieven inzake ontwikkelingseducatie een beroep op de Vlaamse provinciebesturen die gezien hun positie als tussenbestuur een belangrijke rol spelen bij het afstemmen en coördineren van vraag en aanbod inzake ontwikkelingseducatie.

BIJLAGE 2:

Voorstelling provinciale ontwikkelingssamenwerking – maart 2007

Albertinaplein 2 • bus 4 • B-1000 Brussel
tel. 02-512 11 52 • fax 02-502 46 80
e-mail : vvp.studiedienst@vlaamseprovincies.be
www.vlaamseprovincies.be

**VOORSTELLING
PROVINCIALE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Maart 2007

Deze nota werd gerealiseerd door de samenwerking van de provinciale ambtenaren ontwikkelingssamenwerking en de VVP.

Contactpersoon:

Leen BONTE, stafmedewerker Vereniging van de Vlaamse Provincies, Albertinaplein 2, bus 4, 1000 Brussel
T (02) 512 11 52 - F (02) 502 46 80 - leen.bonte@vlaamseprovincies.be

INDELING

1. Even kennismaken met de VVP
2. Provincies als dynamische streekbesturen
3. Provinciale Ontwikkelingssamenwerking
  - Deel 1: Provinciaal Educatiebeleid
  - Deel 2: Provinciale Noord-Zuidwerking
  - Deel 3: Personeelsbestand
  - Deel 4: Budgetten
4. Contactpagina

EVEN KENNIS MAKEN MET DE VVP

Een stukje geschiedenis

In 1973 besloten de (negen) Belgische provincies hun gemeenschappelijke belangen te behartigen door een eigen vereniging op te richten, de Vereniging van de Belgische Provincies. De staatshervorming van de jaren '80 met de bevoegdheidsoverdracht van het federale niveau naar de gemeenschappen en gewesten had ingrijpende gevolgen voor de werking van de provincies. De unitaire vereniging bleek niet langer meer in staat te zijn om zowel Vlaamse als Waalse problemen te behartigen.

Op 27 maart 1991 stichtten de Vlaamse provincies en de Vlaamse raadsleden van de provincie Brabant een aparte vzw, de Vlaamse Vereniging van Provincies. Aan Waalse zijde kwam in diezelfde periode de 'Association des provinces francophones' tot stand. In 1995, na de oprichting van de provincie Vlaams-Brabant op 1 januari 1995, kreeg de Vereniging haar huidige benaming: 'Vereniging van de Vlaamse Provincies'.

Dubbele opdracht

De Vereniging van de Vlaamse Provincies heeft een dubbele opdracht:

- belangenbehartiging van de provincies bij de Vlaamse overheid;
- provinciaal beleidsniveau beter profileren binnen het intern bestuur van Vlaanderen door initiërend en ondersteunend te werken bij de herprofilering van de provincies tot dynamische en herkenbare streekbesturen.

Gevarieerde werking

De VVP beschikt over een studiedienst met een directeur en zeven stafmedewerkers.

De Vereniging stelt concrete beleidsinitiatieven en -projecten voor, voert onderhandelingen met diverse besturen en organisaties, onderhoudt contacten met derden, geeft gespecialiseerde publicaties uit, belegt congressen en studiedagen en organiseert onderzoeken en enquêtes.

In de schoot van de VVP zijn diverse werkgroepen actief van zowel provinciale beleidsverantwoordelijken als ambtenaren. Zij houden zich hoofdzakelijk bezig met het voorbereiden van standpunten van de provincies in contacten met de Vlaamse regering en de Vlaamse administratie. De ambtenarenwerkgroepen worden gecoördineerd door het college van provinciegriffiers dat maandelijks samenkomt.

Ten behoeve van de Vlaamse provinciemandatarissen organiseert de VVP een jaarlijks colloquium om haar beleidsvisie te toetsen en verder uit te bouwen. De VVP heeft ook oog voor thema's die nauw aansluiten bij de provinciale beleidsontwikkeling en het intern management en schenkt vanzelfsprekend extra aandacht aan de provincieraadsverkiezingen.

Publicaties – Website

In september 2002 lanceerde de VVP een maandelijks elektronische nieuwsbrief bestemd voor provinciemandatarissen, provincieambtenaren en belangstellenden.

De VVP-website richt zich met algemene informatie over de provincies uiteraard tot een groot publiek, maar staat evengoed met specifieke informatie ter beschikking van de 411 Vlaamse provincieraadsleden.

Structuur van de Vereniging – Bestuursorganen

De Algemene Vergadering van de Vereniging van de Vlaamse Provincies is samengesteld uit alle provincieraadsleden van de Vlaamse provincies, waaronder 45 stemgerechtigden. De maandelijks vergaderende Raad van Bestuur bestaat uit twintig provincieraadsleden. De helft hiervan dient lid te zijn van een bestendige deputatie. Daarnaast maken ook één provinciegouverneur en één provinciegriffier met raadgevende stem deel uit van de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur kiest uit zijn midden een bureau, waarvan de voorzitter en de

ondervoorzitters deel van uitmaken. De huidige voorzitter is dhr. Jan Durnez, CD&V-gedeputeerde in West-Vlaanderen. De directeur van de Vereniging is dhr. Raymond Van Loock.

Deze nota kwam tot stand in samenwerking met de leden van de projectwerkgroep Ontwikkelingssamenwerking met name de contactpersonen Ontwikkelingssamenwerking binnen de administraties van de vijf Vlaams . provincies: dhr. Joris Bossaerts voor Antwerpen, dhr. Luc Gaethofs voor Limburg, mevr. Agnes Verspreet en dhr. William Blondeel voor Oost-Vlaanderen, dhr. Francis Bauwelinckx voor Vlaams-Brabant en dhr. Dirk D Temmerman voor West-Vlaanderen.

PROVINCIES ALS DYNAMISCHE STREEKBESTUREN

In het kerntakendebat gingen de provincies de uitdaging en het engagement aan om een nieuw eigentijds profiel te ontwikkelen in het geheel van het bestuurlijk landschap van Vlaanderen. Uitgangspunt is dat de provincies zich verder blijven ontwikkelen in de richting van moderne, sterke en dynamische streekbesturen. Regionale regie, sturing en coördinatie op bovenlokaal vlak zijn noodzakelijk, vermits een groeiend aantal maatschappelijke ontwikkelingen en activiteiten zich daar voltrekken.

Als intermediair bestuursniveau zijn de provincies bevoegd voor de **bovenlokale beleidskeuzes**. De provincies moeten die beleidskeuzes maken die (a) niet gemaakt kunnen worden op lokaal niveau doordat zij de belangen van dat niveau te boven gaan en/of (b) niet zo algemeen zijn en niet in die mate de belangen van de hele gemeenschap raken, dat een centrale beslissingsbevoegdheid wenselijk is.

Daarnaast kunnen de provincies een **ondersteunende rol** spelen t.a.v. de lokale besturen. Kleinere gemeenten zullen gemakkelijker een beroep doen op deze provinciale ondersteuning. Bestuurlijk partnerschap en maatwerk staan dan ook centraal in het provinciale ondersteuningsbeleid naar de gemeentebesturen.

Actuele beleidsproblemen en ontwikkelingsmogelijkheden zijn verschillend naargelang de aard en de kenmerken van regio's. De provinciale beleidsacties en beleidsmiddelen gaan dan ook bij prioriteit uit van een **streekgerichte** benadering. Streekgericht werken is de uitdaging voor de provinciebesturen in het binnenlands bestuur van Vlaanderen en die opdracht betekent ook meteen een legitimatie van de meerwaarde van dit bestuursniveau.

PROVINCIALE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

DEEL 1: PROVINCIAAL EDUCATIEBELEID

1. INLEIDING

Er bestaat een grote diversiteit op het vlak van educatiebeleid tussen de provincies. Deze nota doet dan ook éénvormigheid vermoeden terwijl veelkleurigheid heerst. Deze verschillen zijn o.a. het gevolg van historiek en verschillende beleidsaccenten. In het licht van de Vlaamse beleidsintenties, de resultaten van het kerntakendebat en de toekomstige verschuivingen tussen de federale en de Vlaamse overheid, willen de Vlaamse provincies een specifieke plaats innemen in het actoren- en ondersteuningsveld van mondiale vorming.

Deze nota synthetiseert wat de provinciebesturen vanuit hun eigen beleidsvoering nu reeds doen, welke beleidsinstrumenten ze aanwenden, hoeveel middelen ze voorzien, enz. Hopelijk kan dit een aantal verrijkende inzichten tot stand brengen om te komen tot een verbeterde samenwerking en een optimale afstemming met de andere beleidsniveaus in relatie tot de particuliere sector.

Een goed Noord-Zuidbeleid is een belangrijke pijler voor een gestructureerde lange termijn visie om te komen tot een duurzame internationale samenwerking. Alle overheidsniveaus hebben een belangrijke taak met betrekking tot het bevorderen van verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en duurzame ontwikkeling. Ze kunnen complementair functioneren en mekaar versterken. Een goede afstemming van het Noord-Zuidbeleid van de verschillende overheden is dus noodzakelijk.

Een consequent Noord-Zuidbeleid is echter pas mogelijk als de bevolking hier rechtvaardige internationale samenwerking als een belangrijk beleidsthema ervaart en bereid is de gevolgen daarvan mee te helpen dragen. Informatieverstrekking, sensibilisering, vorming en netwerkontwikkeling zijn daartoe noodzakelijke stappen. Educatiebeleid maakt de bevolking gevoelig voor de leefomstandigheden van de mensen in het Zuiden en creëert een draagvlak voor een duurzame internationale samenwerking. Het bevordert inzicht in de mondiale context en in de relatie tussen Noord en Zuid.

De provinciebesturen hebben een belangrijke kerntaak op het vlak van mondiale vorming en sensibilisering. De financiële bijdrage die ze geven, steeg de afgelopen jaren aanzienlijk. Dit vertaalt zich in een toenemende activiteit van het provinciale bestuursniveau op het vlak van mondiale vorming. Als dynamisch streekbestuur zijn de provincies het aangewezen bestuursniveau om vanuit een geïntegreerde en integrale aanpak en door middel van een coherent aanbod van methodieken en beleidsinstrumenten, mondiale vorming te bevorderen en te ondersteunen. Geïntegreerd wil zeggen dat het provinciale educatiebeleid een engagement en betrokkenheid vraagt vanuit verschillende beleidsdomeinen en diverse actoren. Dit impliceert participatie en verantwoordelijkheid van onderwijs, jeugd- en volwassenenwerk, lokale besturen, de NGO's, de sector van de milieu-educatie, enz. Op deze manier wordt gebouwd aan een brede dialoog en aan wederzijdse versterking. Integraal wil zeggen dat wordt gewaakt over de verbreding van ontwikkelingseducatie tot mondiale vorming, inbegrepen dus vredesopvoeding, mensenrechtenopvoeding, milieu-opvoeding, duurzame ontwikkeling en interculturele thema's.

De provinciebesturen kunnen een platform bieden voor afstemming en samenwerking tussen verschillende maatschappelijke actoren zodat mondiale vorming geïntegreerd en de impact ervan versterkt wordt. In de praktijk vervullen de provincies een regisseursrol terzake, in relatie met het Vlaamse en federale bestuursniveau.

De provincies bevorderen en ondersteunen educatieve initiatieven van organisaties, groepen en individuen die actief werken aan de Noord-Zuidverhoudingen en duurzame ontwikkeling. Ze spelen in op hiaten en treden versterkend op wanneer het nodig is. Ze kunnen ook ondersteunend optreden door bijvoorbeeld bijkomende financiële voorwaarden te scheppen, samenwerking en overleg te stimuleren en te coördineren vanuit de nood aan afstemming. De provincies dienen continu het debat over kwaliteitsverbetering van het educatief aanbod te stimuleren, deel te nemen aan het debat en zo nodig zelf initiatief te nemen.

De vijf Vlaamse provincies hebben resoluut samenwerkingsverbanden met de federale overheid aangegaan teneinde een gezamenlijke conceptvorming en uitvoering van het project Kleur Bekennen te bekomen. De provinciebesturen integreren dit educatieve en sensibiliseringsproject elk met eigen accenten binnen het provinciale beleid.

Een educatiebeleid verliest zijn geloofwaardigheid indien het niet gepaard gaat met reële investeringen in het Zuiden. Samen met andere vormingsactoren wordt permanent gezocht naar eigentijdse mogelijkheden om educatief en/of sensibiliserend te werken rond de gesubsidieerde projecten. Meewerken aan educatieve of informatieve projecten is een meerwaarde bij de beoordeling van projectondersteuning.

Het kerntakendebat bevestigde de rol die het provinciale bestuursniveau opneemt op het vlak van ontwikkelingseducatie. De Vlaamse overheid zag naast de gemeenten ook een rol weggelegd voor de provincies als bevoorrechte partner bij het ontwikkelingsbeleid. Het streekbestuur bevindt zich immers op een niveau waar het een schakelfunctie vormt tussen de overige beleidsniveaus, de NGO's en andere actoren. Omwille van de geografische nabijheid staan de provinciebesturen dicht bij het werkveld en de doelgroepen. Deze troeven maken van de provincies een belangrijke actor in het geheel.

2. PROVINCIALE STRUCTUREN EN INITIATIEVEN

2.1. Limburg

Studio Globo (afdeling van Kinderwereldatelier Educatief Centrum vzw), het project Kleur Bekennen en de educatieve werking van de dienst ontwikkelingssamenwerking van de provincie Limburg werden gegroepeerd rond het Wereldplein in het domein Bokrijk. Vanaf dit Wereldplein wordt een educatief aanbod rond ontwikkelingssamenwerking en mondiale vorming georganiseerd, een documentatiecentrum ontsloten en worden er educatieve programma's gepromoot. Er wordt gewerkt aan een geïntegreerde werking van bestaande initiatieven van de dienst ontwikkelingssamenwerking en in het verlengde daarvan een gedragen samenwerking met het Limburgs Platform Ontwikkelingssamenwerking (adviesorgaan). Tegelijkertijd wordt er stapsgewijs gebouwd aan duurzame relaties met andere partners op het domein Bokrijk, in de provincie en daarbuiten.

In opvolging van het convenant met de federale overheid integreerde het provinciebestuur Limburg het project Kleur Bekennen binnen het Wereldplein. Met Studio Globo werd een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Het Wereldplein is een onderdeel van de provinciale dienst ontwikkelingssamenwerking en valt als dusdanig rechtstreeks onder de sturing van het provinciebestuur (directie welzijn).

Het beleid van de provincie Limburg m.b.t. internationale samenwerking wordt geadviseerd door het Limburgs Platform Ontwikkelingssamenwerking (LPOS). Een specifieke werkgroep educatie begeleidt de organisatie van het tweejaarlijkse Wereldfeest en de andere educatieve initiatieven.

2.2. Oost-Vlaanderen

Voor het realiseren van zijn beleidsopties inzake sensibilisering en mondiale vorming ging het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen sinds 1999 een formeel samenwerkingsverband aan met de Oost-Vlaamse Noord-Zuid NGO's binnen de vzw Wereldcentrum Internationale Opvoeding (WIO). Ondertussen groeide het Wereldcentrum uit tot een organisatie waarin naast NGO's ook andere actoren betrokken zijn. Het WIO is een platform voor reflectie en vorming m.b.t. mondiale vorming en een denktank voor het provinciale beleid. Het Wereldcentrum beheert een documentatiecentrum en coördineert en promoot het doelgroepgerichte aanbod. Voor de coördinatie van het educatieve aanbod voor de onderwijssector integreert het WIO het project Kleur Bekennen in zijn werking. Verder staat het Wereldcentrum in voor de kwaliteitsbewaking van de methodieken en het educatief materiaal. Het WIO vervult ook een tweedelijnsfunctie, m.n. de zorg voor deskundigheidsopbouw en visieontwikkeling bij multiplicatoren. Bijzondere aandacht gaat naar de koppeling van de Noord-Zuidthematiek en de interculturalisering van de samenleving. Overleg, samenwerking en afstemming zijn sleutelbegrippen. Vanaf 2005 werd een hernieuwde samenwerkingsovereenkomst getekend waarin de Steunpuntfunctie centraal staat. Het Wereldcentrum werd omgedoopt in Wereldcentrum, Steunpunt voor Mondiale vorming in Oost-Vlaanderen.

De provincie kent een jaarlijkse werkingssubsidie toe aan het Wereldcentrum. Het WIO rapporteert aan het provinciebestuur, legt een planning voor en participeert in de provinciale adviesraad Noord-Zuidbeleid. Het WIO heeft zijn eigen bestuursorganen. De provincie zetelt waarnemend in de verschillende organen met één of meerdere ambtenaren.

De Adviesraad Noord-Zuidsamenwerking formuleert (op vraag van het bestuur of op eigen initiatief) adviezen omtrent het gehele provinciale Noord-Zuidbeleid. De raad bestaat uit vertegenwoordigers van de NGO-sector, het jeugdwerk, het sociaal-cultureel volwassenenwerk, het onderwijs, het project Kleur Bekennen, het Wereldcentrum Internationale Opvoeding, de integratiesector, deskundigen inzake de Noord-Zuidverhouding in educatie, de bevoegde gedeputeerden en de verantwoordelijke provinciale ambtenaren.

Met een provinciale regelgeving gericht op samenwerking tussen verschillende actoren (ngo's, onderwijs sociaal-cultureel werk, jeugdwerk) en op integratie van mondiale vorming in zo veel mogelijk sectoren proberen wij te werken aan een breder en steviger maatschappelijk draagvlak voor internationale en interculturele solidariteit. Er wordt gewerkt met programma's die over een langere periode lopen.

Deze regelgeving omvat ook een stapstrategie waar, bij wijze van kennismaking, voor geselecteerd aanbod van educatieve en animatieve methodieken een subsidie kan aangevraagd worden door de gebruiker.

2.3. West-Vlaanderen

Het provinciebestuur van West-Vlaanderen richtte het Provinciaal Noord-Zuid Centrum (PNZC) (het vroegere provinciaal Educatief Centrum PEC) te Roeselare op. De provincie ging een partnerschap aan met de West-Vlaamse educatieve NGO's om van dit centrum een draaischijf te maken van het provinciaal educatie- en sensibilisatiewerk. Het PNZC staat in voor informatieverstrekking, het bevorderen en ondersteunen van het educatief werk van organisaties, groepen en individuen die actief werken aan de Noord-Zuidverhoudingen en aan een duurzame ontwikkeling. Dit gebeurt door het verlenen van service, het stimuleren van overleg, coördinatie en samenwerking en het nemen van aanvullende vormingsinitiatieven.

Via een reglement worden de NGO's werkzaam in West-Vlaanderen betoelaagd. Daarnaast kan de ontwikkeling van educatieve producten die voldoen aan een aantal voorwaarden ondersteund worden.

In opvolging van het convenant met de federale overheid, nam het provinciebestuur van West-Vlaanderen het project Kleur Bekennen op binnen de werking van het PNZC. Het aanbieden van educatief materiaal door Kleur Bekennen gebeurt via het Documentatiecentrum West-Vlaanderen, dat in opvolging van het convenant Kleur Bekennen werd geïntegreerd als Provinciaal Documentatiecentrum Kleur Bekennen. De werking van Kleur Bekennen, waarvan het Documentatiecentrum één peiler is, is heel sterk ingebed in het PNZC. Verschillende initiatieven ontstaan uit een wisselwerking tussen het PNZC en Kleur Bekennen.

Binnen het PNZC is eveneens de vzw Studio Globo (ex-Kinderwereldatelier), een NGO voor ontwikkelingseducatie en interculturele opvoeding, gevestigd. Via een overeenkomst werd de samenwerking binnen de werking van het PNZC vastgelegd op logistiek vlak, op het vlak van promotie en bekendmaking en op inhoudelijk vlak.

In het PNZC zijn eveneens het steunpunt van de Damiaanactie voor West-Vlaanderen en het secretariaat van het Huis van het Nederlands voor de regio Roeselare-Tielt ondergebracht. In 2007 verhuist het provinciaal secretariaat van 11-111-11 eveneens naar het PNZC.

Het Provinciaal Noord-Zuid Centrum heeft verschillende werkgroepen m.b.t. het provinciaal ontwikkelingsbeleid (o.a. werkgroep gemeenten, werkgroep vernieuwing en ondersteuning, werkgroep projecten/4^e pijlerinitiatieven). Om de verschillende werkgroepen op elkaar af te stemmen en om de krijtlijnen voor het nieuwe werkjaar uit te tekenen, komt jaarlijks een Noord-Zuidforum samen (bevoegde gedeputeerde, 6de commissie provincieraad, verantwoordelijke ambtenaren, leden werkgroepen en consultatiegroep).

2.4. Antwerpen

De provincie Antwerpen wil het brede publiek bewust maken van de Noord-Zuidproblematiek, haar inspanningen op het gebied duurzame ontwikkeling en solidariteit met het Zuiden bekend maken bij en een houding van verdraagzaamheid en respect bij de eigen bevolking promoten. De provincie vertaalt het groeiende belang van internationale opvoeding in een aantal succesvolle jaarlijkse culturele manifestaties zoals het wereldfeest Mano Mundo en het jaarlijkse filmfestival Open Doek in Turnhout. Wanneer mogelijk worden in de provincie ook educatief-culturele manifestaties georganiseerd in nauwe samenwerking met de eigen provinciale "regioprojecten" in het Zuiden (zie onder Deel 2: provinciale Noord-Zuidwerking).

Het project Kleur Bekennen is het belangrijkste project van mondiale vorming van de provincie Antwerpen. De scholenwerking gebeurt vanuit de dienst Noord-Zuidbeleid. De twee Kleur Bekennen-leermiddelenverzamelingen daarentegen zijn geïntegreerd in het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas (vroegere naam Provinciale Materialenbank).

Het provinciebestuur wil het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas in Turnhout en Antwerpen als regionale educatieve centra uitbouwen en een geïntegreerd aanbod van Nederlands Tweede Taal (NT2), ICO en mondiale

vorming ter beschikking stellen. In Antwerpen gebeurt dit in synergie met de stedelijke diensten voor integratie en ontwikkelingssamenwerking (Atlasgebouw), in Turnhout in synergie met de NGO Alfa die in mondiale vorming gespecialiseerd is.

Ook een aantal andere NGO's met een regionale uitstraling als centrum voor mondiale vorming krijgen een provinciale werkingssubsidie.

Een nieuw reglement over de subsidiëring van bovenlokale projecten van ontwikkelingseducatie is sinds 2005 van kracht. Een ander subsidiereglement is in januari 2006 aangenomen voor gemeentelijke projecten van ontwikkelingseducatie. Enkel samenwerkingsverbanden komen voor deze laatste in aanmerking en de bedoeling is de gemeentelijke overheden te stimuleren om zich in de projecten te engageren.

Beide reglementen werden opgesteld en worden bijgestuurd in nauw overleg met de NGO-sector, met diverse deskundigen en met de gemeentelijke Noord-Zuidconsulenten.

In samenwerking met de Universiteit Antwerpen en het Instituut voor Tropische Geneeskunde organiseert de provincie Antwerpen jaarlijks een Prijs voor Ontwikkelingssamenwerking voor postgraduaatstudenten en een Bijzondere Leerstoel met een titularis uit het Zuiden.

Het extern overleg over het provinciaal Noord-Zuidbeleid, in het bijzonder over ontwikkelingseducatie, werd in 2005 grondig hervormd.

Een jaarlijkse algemene werkvergadering brengt een vijftigtal mensen samen die op provinciaal en gemeentelijk vlak actief zijn rond het Zuiden. Over specifieke onderwerpen brengen tijdelijke subwerkgroepen advies uit aan de deputatie. Het Forum Noord-Zuidbeleid tenslotte vindt om de twee jaar plaats. Dit is voor de provincie een gelegenheid om met alle betrokkenen en in het bijzonder met de bevoegde schepenen van gedachten te wisselen over specifieke beleidskwesties en algemene evoluties in de sector. Op 15 februari 2007 kwam het Forum bijeen rond "gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking".

2.5. Vlaams-Brabant

Het Vlaams-Brabantse Provinciaal Educatief Centrum (PEC) is een informatiecentrum voor leerkrachten, welzijns- en vormingswerkers en iedereen die op zoek is naar achtergrondinformatie, uitgewerkte methoden en technieken, lesmateriaal, didactische koffers, enz. Er wordt verder een vormingsaanbod gedaan aan multiplicatoren. In opvolging van het convenant met het staatssecretariaat voor ontwikkelingssamenwerking werd het project Kleur Bekennen als huispartner opgenomen. Ook het documentatiecentrum van Kleur Bekennen (ex-VLIO) met zijn paar duizend educatieve materialen voor internationale opvoeding werd geïntegreerd.

De werking van het provinciaal educatief centrum beperkt zich niet tot de Noord-Zuidproblematiek. Ook thema's als intercultureel onderwijs, opvoedingsondersteuning en Nederlands voor anderstaligen komen binnen het PEC aan bod. Omdat het dezelfde doelgroep en pedagogische methodiek betreft en het beter is mensen en middelen te bundelen, werd er voor geopteerd alles op één locatie samen te brengen:

Intercultureel Onderwijs (ICO): ICO wil kinderen en jongeren leren omgaan met mensen die een andere culturele achtergrond hebben. Zo wordt samenleven-in-verscheidenheid een verrijkende leer- en leefervaring. Leren omgaan met diversiteit vraagt een aantal vaardigheden die beter vroeg dan laat worden aangeleerd. Binnen het PEC kan men terecht voor leermiddelen en achtergrondinformatie rond dit thema. Maar ook inhoudelijke vragen kunnen voorgelegd worden.

Taalvaardigheid Nederlands: Taalachterstand bij autochtone en allochtone leerlingen is één van de belangrijkste oorzaken van onderwijsachterstand. Op het PEC kunnen taalmateriaal en methodieken ter bestrijding van deze taalachterstand uitgeleend worden. Naast het materiaal voor leerplichtigen in de onthaal- of reguliere klas stelt het PEC ook materiaal ter beschikking voor volwassenen.

Opvoedingsondersteuning: Opvoedingsondersteuning wil opvoeders, ouders, jeugdwerkers, leraars, enz. helpen bij het voorkomen van opvoedings- en ontwikkelingsproblemen, helpen bij het vroegtijdig onderkennen ervan en een mogelijkheid bieden tot het oplossen ervan. Het PEC zorgt voor documentatie en informatie over opvoedingsondersteuning, het uitleenen van themapakketten en programma's bij vorming en informatie over het gebruik van materiaal bij opvoedingsondersteuning.

In Vlaams-Brabant is er geen inleefatelier. Sinds de oprichting van het PEC was dit een uitdrukkelijke keuze. Een inleefatelier past niet in de visie van het PEC Vlaams-Brabant. Alhoewel een inleefatelier zeker een kwaliteitsvolle methodiek is, situeert het zich op de eerste lijn (naar kinderen gericht). Het PEC heeft echter steeds gekozen om een tweedelijnsfunctie te vervullen en zich te richten naar de multiplicatoren: leerkrachten, welzijnswerkers, vormingswerkers, enz. Het vormingsaanbod van de inleefateliers richt zich weliswaar ook wel naar leerkrachten, maar haar 'core-business' blijft toch de atelierwerking. Bovendien ziet het PEC Vlaams-Brabant inleefateliers als een particulier initiatief, dat wel in aanmerking kan komen voor ondersteuning via bestaande reglementen maar niet haast volledig gefinancierd moet worden door het provinciebestuur. Dit zou een discriminatie zijn naar andere initiatieven en werkvormen. Het zou bovendien op termijn een financiële hypotheek leggen op de provinciale werkingsmiddelen voor ontwikkelingseducatie.

Een provinciale adviescommissie bestaande uit negen deskundigen onderzoekt de ingediende subsidieaanvragen (voor ontwikkelingsactiviteiten in het Zuiden en voor sensibiliserende en vormende activiteiten in de eigen provincie). Voor de sensibiliserende en vormende activiteiten moet duidelijk zijn dat de activiteiten bijdragen tot een meer positieve instelling t.a.v. de Noord-Zuidverhoudingen en tot meer openheid voor andere culturen.

3. FUNCTIES PROVINCIAAL EDUCATIEBELEID

Een voorstelling, zelfs al is zij in het kader van deze nota noodgedwongen summier, van de verschillende functies van het provinciale educatiebeleid, is nuttig om een inzicht te bieden in de manier waarop de provinciebesturen hun rol als intermediair beleidsniveau precies invullen op het vlak van mondiale vorming (in de brede zin van het woord, inbegrepen dus vredesopvoeding, mensenrechtenopvoeding, milieu-opvoeding, duurzame ontwikkeling en interculturele thema's) en hoe ze zich daarbij verhouden tot de andere actoren.

3.1. Platformfunctie

De provincie is vanuit haar territorialiteit het aangewezen bestuursniveau om een overlegplatform te organiseren voor de afstemming van het aanbod (productie en verspreiding) van de verschillende actoren op elkaar en op de vraag en specificiteit van welbepaalde doelgroepen. De provincie faciliteert en stimuleert een gecoördineerde aanpak, een bundeling van middelen en energie t.b.v. gemeenschappelijke coherente programma's.

Het is essentieel dat de provincie als intermediair bestuur de evoluties in ideevorming op het werkveld op de voet volgt en stimuleert, en een goede communicatie onderhoudt met alle actoren en partners op het gebied van mondiale vorming, om tot een zinvolle synergie te kunnen komen. De openbare besturen bevinden zich immers niet als enige actor op het terrein van de mondiale vorming. Verschillende actoren zijn prominent aanwezig en samenwerkingsverbanden met deze sector zijn noodzakelijk, waarbij de overheid versterkend, coördinerend en subsidiair optreedt. Dat de provincies als bovenlokaal bestuursniveau hierbij een belangrijke scharnierfunctie vervullen, wordt door verschillende instanties bevestigd.

Op basis van structureel overleg en in samenwerking met deze (verruimde) actoren, vervullen de provincies een belangrijke servicefunctie inzake informatie, advies en documentatie naar het grote publiek (om strategische redenen afgelijnd in specifieke doelgroepen: jongeren, senioren, enz.). Naast deze eerstelijnsfunctie, vervult de provincie ook een tweedelijnsfunctie en speelt ze een centrale rol in het uitwerken van een coherent en kwalitatief vormingsaanbod voor de multiplicatoren. Ook in dit streven naar deskundigheidsbevordering zoekt de provincie samenwerking met gespecialiseerde partners.

De provincie neemt daarom deel aan allerlei overlegstructuren, informatie- en inspraakmomenten, studiedagen en colloquia ter permanente bijsturing en evaluatie van de ideevorming over het beleid t.a.v. duurzame ontwikkeling, ontwikkelingseducatie, sensibilisatie en internationale opvoeding. Samenwerking en overleg en het stimuleren van het wetenschappelijk onderzoek aangaande de ontwikkelingsthematiek zijn hiervan een element.

Naast de erkende NGO's betreft de provincie dus ook andere maatschappelijke actoren als onderwijsinrichters, jeugdwerkers, begeleiders van milieu-educatie, sociaal-cultureel vormingswerk,... (samen verruimde actoren) bij haar educatiebeleid. Deze laatsten worden niet langer beschouwd als 'afnemers', maar als actieve actoren en initiatiefnemers (partners) binnen het provinciale educatiebeleid. Bedoeling is dat door het partnership met deze verruimde actoren, mondiale vorming meer wordt ingebed en een breder draagvlak krijgt.

Om bovengaaande functies optimaal te kunnen vervullen, neemt het provinciebestuur de rol van educatief centrum op bovenlokaal niveau op. Eventueel kan de regionale spreiding van de provinciale diensten gebruikt worden om een regionaal aanbod van mondiale vorming te verzekeren en voor iedereen bereikbaar te maken (d.m.v. lage drempelfunctie). Vier provincies hebben op één of andere wijze en onder andere namen een "centraal huis" en/of "een gemeenschappelijk educatief project" opgericht, waarbinnen de platformwerking voor de verruimde actoren, de werking van het project Kleur Bekennen (incl. documentatiecentrum), eventuele inleefateliers en/of andere huispartners, enz. werden geïntegreerd. De provinciale educatieve centra fungeren als knooppunt voor het provinciale educatie- en sensibilisatiebeleid en bieden tal van mogelijkheden om logistieke en infrastructurele steun te bieden aan educatieve werking.

3.2. Dienstverlening t.a.v. lokale besturen (en raden voor ontwikkelingssamenwerking)

Op het vlak van mondiaal beleid en educatie kan de provincie haar smeeroliefunctie en ondersteunende rol voor de lokale besturen ten volle waarmaken. Lokale besturen hebben niet allemaal de nodige expertise en middelen om een lokaal ontwikkelingsbeleid te voeren. Nochtans liggen er op het lokale niveau belangrijke hefboomen voor mondiale vorming. Veel aspecten van de Noord-Zuidproblematiek zijn immers geworteld in de directe omgeving: transport, voeding, energie, arbeid, enz.

Zoals in andere beleidsmateries kunnen de provincies ook op dit terrein een ondersteunende, coördinerende en stimulerende opdracht vervullen. Vanuit hun specifieke methodiek en perspectief als bovenlokaal bestuursniveau, zijn de provincies de aangewezen actor/partner om initiatieven te nemen als er leemtes worden gedetecteerd. Ze vervullen een informatie- en vormingsfunctie t.a.v. lokale besturen (en raden voor ontwikkelingssamenwerking) met het oog op de ondersteuning van de lokale beleidsvoering (op verschillende terreinen: sensibilisering, educatie, participatie, projectenbeleid, enz.). Dit beleid sluit volledig aan bij de internationale erkenning van de specifieke rol van het lokale niveau in duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding in de Noord-Zuiddialoog.

Het aanbieden van de eigen provinciale knowhow (d.m.v. studiedagen, congressen, e.d.m.), kwaliteitsbewaking en –stimulering, vorming en het bevorderen van vernieuwende methodieken en ideeën staan centraal.

3.3. Uitstralingsfunctie

De provincies maken de eigen inspanningen inzake ontwikkelingssamenwerking en duurzame ontwikkeling naar het brede publiek bekend. Op een zeer concrete manier wordt haar beleid naar de eigen bevolking vertaald en gekoppeld aan de promotie van solidariteit met het Zuiden en een houding van verdraagzaamheid, tolerantie en respect voor andere culturen.

Culturele manifestaties kunnen een hefboom zijn voor de integratie van mondiaal beleid bij het grote publiek. Sommige provincies vervullen hier een belangrijke uitstralingsfunctie.

Grootschalige cultureel-mondiale evenementen laten de bevolking actief kennismaken met cultuuruitingen uit het Zuiden en geven de verschillende bevolkingsgroepen de kans elkaar te ontmoeten. Er wordt een verband gelegd tussen een Noord-Zuidbeleid en de promotie van een verdraagzame en multiculturele eigen samenleving. Meer kleinschalige culturele manifestaties met een mondiale dimensie bevorderen de bekendheid van het brede publiek met mondiale cultuuruitingen en werken drempelverlagend aangezien ze vaak aansluiten bij het reeds bestaande culturele aanbod.

De provincie kan optreden als organisator of als ondersteunende overheid. Ze heeft een eigen inbreng en is op een prominente manier aanwezig op deze manifestaties. Als de provincie een evenement ondersteunt, betekent dit niet per definitie dat ze zich beperkt tot het verlenen van financiële steun. Vaak heeft ze ook een inhoudelijke inbreng (bijvoorbeeld het inbrengen van het educatief element).

DEEL 2: PROVINCIALE NOORD-ZUIDWERKING

1. INLEIDING

Zoals in deel 1 al werd gesteld verliest een educatiebeleid zijn geloofwaardigheid indien het niet gepaard gaat met reële investeringen in het Zuiden. De wisselwerking tussen educatie en project-/regiowerking is een ideale manier om het provinciaal Zuidbeleid een gezicht te geven t.a.v. de eigen bevolking. Op deze manier wordt internationale solidariteit geconcretiseerd. De relatie met concrete partners in het Zuiden biedt tal van mogelijkheden tot uitwisseling en samenwerking over de grenzen heen, tussen besturen, scholen, sociale, culturele en andere organisaties.

De inhoud en de kwaliteit van het beleid rond informatieverstrekking, sensibilisering, educatie en ondersteuning van de educatieve werking van allerlei NGO's worden rechtstreeks beïnvloed door informatie die ingewonnen wordt rond de gesubsidieerde projecten. Projectondersteuning zorgt immers voor een hele bron van informatie, deskundigheid en relaties. De rechtstreekse informatiestroom van ontwikkelingsprojecten heeft een positieve weerslag op de kwaliteit van het aangeboden materiaal, het enthousiasme van vele vrijwilligers en zodoende ook op de deskundigheidsopbouw van vele mensen. De koppeling tussen de werking in het Zuiden en educatieve/sensibiliserende activiteiten in het Noorden biedt kansen om in de beeldvorming over het Zuiden de stem van de mensen uit het Zuiden te betrekken en een wederzijdse communicatie tot stand te brengen.

De wisselwerking tussen projectwerking en ontwikkelingseducatie werd in verschillende provinciale reglementen en procedures verankerd. Vanzelfsprekend krijgt dit in de verschillende provincies een eigen invulling.

De provincies hebben inzake het ondersteunen van projecten in het Zuiden een rijke traditie opgebouwd. Doorheen de jaren hebben de opgedane ervaringen en uitwisselingen een proces op gang gebracht dat weerspiegeld wordt in het actuele beleid. Het heeft geleid tot een zeer rijk gediversifieerd palet aan samenwerkingsinitiatieven rond duurzame ontwikkelingsprocessen in een bepaalde stad, dorp, wijk of regio.

Projecten komen slechts in aanmerking voor provinciale ondersteuning indien ze rekening houden met directe betrokkenheid van de lokale bevolking, gericht zijn op zelfredzaamheid en zelfontwikkeling en het welzijn centraal stellen.

De ondersteuning van de provincie is complementair aan de project- en programmasubsidies van hogere overheden, in die zin dat zowel door de federale en Vlaamse overheid niet gesubsidieerde ontwikkelingsprojecten als projecten in cofinanciering met hogere overheden gesubsidieerd worden. De provincie kan zich immers, eventueel samen met lokale besturen, toeleggen op deze kleinschalige ontwikkelingsprojecten die niet door de federale of Vlaamse overheid gesubsidieerd worden, omdat ze toch beantwoorden aan noodzakelijke kwaliteitsvereisten. Het zijn tevens projecten waarrond vrijwilligers gemobiliseerd worden en waarrond educatief gewerkt wordt.

De werking naar het Zuiden kan ook evolueren naar samenwerkingsverbanden tussen provincies en lokale besturen en tussen particuliere of semi-publieke actoren. Wanneer een bundeling van initiatieven tot stand komt in de richting van een regionaal ontwikkelingsplan, kunnen de provincies bovendien hun expertise van bovenlokaal en gebiedsgericht platformbouwer uitspelen.

De Zuidwerking waarover in deze nota gesproken wordt, beperkt zich tot de provinciale relaties met de ontwikkelingsgebieden die voorkomen in de DAC-lijst opgesteld door de OESO.

2. PROVINCIALE STRUCTUREN EN INITIATIEVEN

2.1. Limburg

Het Limburgse provinciebestuur ondersteunt reeds sinds de jaren '60 concrete ontwikkelingsprojecten. Doorheen de jaren werd het steeds als prioritair gezien om de minstbedeelden rechtstreeks te ondersteunen. Bijna twee derde van het beschikbare budget voor ontwikkelingssamenwerking wordt gereserveerd voor de financiële ondersteuning van ontwikkelingsprojecten. De provincie ondersteunt enkel projecten die gerealiseerd worden in een door de OESO erkend ontwikkelingsland. Betrokkenheid van de lokale bevolking, zelfredzaamheid en zelfontwikkeling, het centraal stellen van de mens worden als prioritaire criteria vooruitgeschoven.

Het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking is een dynamisch gegeven. Zo tracht de provincie inzake projectsubsidiëring aansluiting te vinden bij de vernieuwende inzichten in de sector ontwikkelingssamenwerking. Om in aanmerking te komen voor een subsidiëring is een permanente structurele projectmatige band met de provincie Limburg vereist. In 1994 werden de eerste stappen gezet voor een professionelere aanpak van de subsidieaanvragen. In 1997 werden de criteria bijgeschaafd om tegemoet te komen aan internationale tendensen alsook aan provinciale aspecten.

In het begin werd de lijfelijke aanwezigheid van een Limburger als enige voorwaarde aanvaard. In 1994 werd dan een eerste verruiming van de criteria aangebracht, namelijk dat dit niet meer absoluut nodig was. In 1997 zijn de criteria weer een beetje verder opengetrokken richting vzw's en werden de inhoudelijke criteria verder uitgewerkt.

Een belangrijk uitgangspunt dat we zeker voor ogen moeten houden is dat het provinciebestuur een belangrijke intermediaire taak heeft. Zo is het belangrijk dat de provincie kleinschalige waardevolle projecten blijft ondersteunen. Voor vele vrijwilligers, missionarissen, lekenhelp(st)ers en coöperanten is de provincie nog de enige uitweg. Het is en blijft belangrijk dat de provincie de lokale werking en de projecten helpt stimuleren.

De provincie moet zeker ook steeds blijven de projecten en dus rechtstreeks de lokale bevolking ondersteunen! Maar een zeer belangrijke voorwaarde blijft, "een structurele band met de provincie Limburg".

Net zoals we in het Zuiden ter plaatse een terdege structuur vragen waarop het project steunt, vragen we hier in Limburg ook een terdege structuur waar het project kan op steunen. Een vzw oprichten is één mogelijkheid maar er zijn nog andere mogelijkheden. Een losse structuur geeft geen garantie op een duurzame samenwerking.

Momenteel geeft de provincie aan gemiddeld 60 projecten per jaar een subsidie. De projecten worden bestudeerd door een adviescommissie bestaande uit vier onafhankelijke deskundigen. Om de kwaliteit van de projectaanvragen te waarborgen worden er o.a. momenten voorzien waarbij de commissieleden rechtstreeks in contact komen met de projectindieners. Zo engageren de commissieleden zich om op elk ogenblik een extern deskundige uit te nodigen om een advies in te winnen over bepaalde aspecten van ingediende projecten.

2.2. Oost-Vlaanderen

Het provinciebestuur ondersteunt projecten in het Zuiden sinds het midden van de jaren '60 van de vorige eeuw. (met sterke nadruk op landbouw en watertoevoer in Rwanda). Het beleid omvat op dit ogenblik een viertal accenten.

Regiogerichte samenwerking

Het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen kiest sinds de jaren '90 in hoofdzaak voor een regiogerichte Noord-Zuidsamenwerking. In een beperkt aantal regio's in de wereld wordt het engagement aangegaan om voor een langere termijn samen te werken met plaatselijke actoren, waar mogelijk in samenwerking met Vlaamse NGO's. In het Zuiden ondersteunt de provincie enkel initiatieven ter verbetering van de directe leefomstandigheden en de maatschappelijke emancipatie van de armsten. Het Oost-Vlaams provinciebestuur wil de samenwerking en relatievorming tussen de lokale actoren (civiele en overheden) bevorderen. Op die manier wil men een bijdrage leveren tot een mens- en milieugerichte lokale/regionale ontwikkeling.

De initiatieven die de provincie steunt, moeten gedragen zijn door de lokale bevolking en moeten ingebed zijn in een regionale ontwikkelingsstrategie. In drie regio's worden o.a. programma's ondersteund voor duurzame landbouw en voedselveiligheid, kredietverlening en inkomensverwerving, participatie in de besluitvorming, vorming en onderwijs van jongeren. De drie regio's die Oost-Vlaanderen steunt zijn :

- Esmeraldas, een provincie in Ecuador
- de Cordillera, een regio in de Filippijnen
- Gitarama, een provincie in Rwanda

Om de Oost-Vlaamse bevolking te informeren en te betrekken bij de werking in het Zuiden worden educatieve en uitwisselingsprogramma's opgezet, solidariteitswerking ondersteund en samenwerking tussen parallelle actoren hier en in de regio's gestimuleerd. Hiervoor werkt de provincie samen met niet-gouvernementele organisaties (NGO's) en solidariteitsgroepen.

De ondersteuning van gespreide projecten in de wereld in relatie met Oost-Vlaanderen

De recente regelgeving voor 'gespreide projecten' regelt de ondersteuning voor een ruimer doch ook nog beperkt aantal projecten van derden uit of in relatie met Oost-Vlaanderen.

Werkingssubsidies voor project-NGO's met zetel in Oost-Vlaanderen

Aan "voor projecten in het buitenland erkende NGO's met een zetel in Oost-Vlaanderen" worden werkingssubsidies toegekend. Drie NGO's voldeden aan de voorwaarden van dat reglement : Bevrijde Wereld, Caraes, en Protos.

11.11.11

De provincie Oost-Vlaanderen ondersteunt al jaren de 11.11.11-campagne van het vroegere Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS). De provinciale bijdrage wordt berekend op basis van het bedrag dat in Oost-Vlaanderen ingezameld wordt. Sinds 2003 werd een plafond vastgesteld.

2.3. West-Vlaanderen

De provincie West-Vlaanderen ondersteunt sinds 1971 kleinschalige projecten in het zuiden, die een duidelijke link met de provincie hebben. Met de steun aan projecten in het Zuiden haalt de provincie reeds sinds 1990 de 0,7% norm binnen de gewone uitgaven van de begroting. De ingediende projecten moeten voldoen aan een aantal criteria en worden voorgelegd aan een consultatiegroep bestaande uit deskundigen. Zij formuleren een advies naar de deputatie.

Projecten worden ingediend door werkgroepen, comités, steungroepen... in West-Vlaanderen. Ook NGO's kunnen projecten indienen. Indien ze reeds ondersteund worden door een andere overheid kan maximum de helft van hun eigen inbreng betoelaagd worden.

Jaarlijks worden een 120-tal projecten betoelaagd, gespreid over een 40-tal landen in het Zuiden.

Jaarlijks wordt een jaarboek uitgegeven met een kort verslag uit de ondersteunde projecten.

Werkgroep projecten:

De werkgroep projecten zoekt naar eigentijdse mogelijkheden om educatief en/of sensibiliserend te werken rond de gesubsidieerde projecten. Deze werkgroep is samengesteld uit contactpersonen van West-Vlaamse steungroepen van projecten. Het is hun taak in kaart te brengen wat leeft binnen West-Vlaanderen inzake projecten en steungroepen, en aan te zetten tot sensibilisatie en educatief werk in West-Vlaanderen rond deze projecten. Deze groep zoekt eveneens mee naar de noodzakelijke afstemming van het projectenbeleid op het educatiebeleid en omgekeerd. Om de twee jaar organiseert deze werkgroep in samenwerking met het PNZC een projectenbeurs.

2.4. Antwerpen

De provincie Antwerpen werkt hoofdzakelijk vanuit een regiogerichte samenwerking. In drie regio's in het Zuiden nam de provincie het initiatief voor projecten van integrale en duurzame ontwikkeling in samenwerking met zelforganisaties van de doelgroepen en een begeleidende organisatie.

- Project van duurzame rurale ontwikkeling in Jalapa, Guatemala. In deze afgelegen streek in het oosten van Guatemala, met een overwegend inheemse bevolking, heeft de boerencoöperatie 'El Recuerdo' in de loop der jaren een uitgebreid netwerk van sociale voorzieningen uitgebouwd. Landbouwprojecten moeten zorgen voor een verbetering van de voedselzekerheid en een economische basis om de dienstensector zelf te financieren. Eind 2006 was de coöperatie voldoende zelfredzaam om zonder provinciale subsidie voort te werken. Sinds 2005 heeft het project navolging gevonden in de naburige provincie Santa Rosa.
- Project van integrale ontwikkeling in stedelijke omgeving in Pikine, Senegal. In deze voorstad van Dakar laten huisvesting, werkgelegenheid en onderwijs veel te wensen over. De bevolking pakt deze problemen aan doorheen Lokaal Overlegcomités die alle plaatselijke vrouwen-, jongeren-, buurt- en vak- en andere basisorganisaties overkoepelen. De nadruk ligt op vorming en organisatie van de bevolking om de nodige fondsen te verwerven en te beheren voor de ontwikkeling van de gemeente.
- Project van duurzame ontwikkeling van traditionele waters en gronden in de Calamian-eilanden, Filipijnen. De Tagbanwa, een gemarginaliseerde inheemse groep, ijveren om het eigendomsrecht te verwerven op hun traditionele waters en gronden. Het regioproject heeft als bedoeling de opleiding en zelforganisatie van de Tagbanwa te versterken en zo hun economische en culturele ontwikkeling mogelijk te maken, hetgeen de hele regio ten goede zal komen.

Elk van de drie regioprojecten gaf reeds aanleiding tot een cultureel-educatief uitwisselingsprogramma met de bevolking van de provincie Antwerpen.

Aanvullend steunt de provincie Antwerpen een 80-tal projecten in het Zuiden, verspreid over de drie continenten. Volgende criteria worden gehanteerd bij de selectie:

- De voorkeur gaat uit naar kleinschalige projecten, opgezet door een inwoner uit de provincie Antwerpen of een erkende ngo.
- Het project moet gericht zijn op de sociale, maatschappelijke of economische ontwikkeling van een regio of streek.
- Er moet aandacht zijn voor de participatie van de bevolking.
- Het project moet gericht zijn op zelfredzaamheid en duurzaamheid.
- Er moet een redelijke spreiding zijn over de voornaamste continenten van het Zuiden: Afrika, Azië en Zuid- en Centraal-Amerika.

Voor de nieuwe legislatuur wordt gewerkt aan een reglement en een adviescommissie.

Andere vormen van steun aan het Zuiden zijn noodhulp in geval van rampen en beurzen voor Afrikaanse studenten om cursussen havenbeheer te kunnen volgen in Antwerpen.

2.5. Vlaams-Brabant

Een eerste reden waarom de provincie Vlaams-Brabant een beleid ontwikkelingssamenwerking wil voeren, is omdat de provincie dit belangrijk vindt. Vlaams-Brabant durft verder te gaan dan wat het federale en Vlaamse politieke niveau oplegt te doen en wenst een goed voorbeeld te geven aan zowel lagere als hogere besturen.

Deze doelstelling wil de provincie niet alleen bereiken door budgettair meer inspanningen te leveren maar ook door inhoudelijk een meerwaarde te bieden aan de betrokken organisaties en aan het geïnteresseerde publiek. Concreet betekent dit: algemene sensibilisatie in stijgende lijn, het project Kleur Bekennen naar kinderen en jongeren toe, de oprichting van het Provinciaal Educatief Centrum, ondersteuning van projecten en initiatieven in het Zuiden.

Maar ook initiatieven die verder gaan dan eenzijdige ontwikkelingssamenwerking tonen de goodwill en inspanningen van de provincie aan op het vlak van zorg voor de Noord-Zuidverhoudingen. Hiermee wordt duurzame ontwikkeling bedoeld. Dit is de ontwikkeling die beantwoordt aan de noden van het heden zonder de mogelijkheden van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, te hypothekeren; ofwel: nu beleid voeren zonder dat de leefbaarheid van volgende generaties in het gedrang komt. Vlaams-Brabant probeert om vanuit een geïntegreerde visie een duurzaam beleid te voeren.

De specifieke taken voor een provincie zijn te situeren naar drie doelgroepen toe: naar de bevolking, naar de projecten in het Zuiden en naar het werkveld hier.

Onder inspanningen naar het Zuiden toe verstaat de provincie een échte samenwerking opzetten, niet zomaar werken voor de doelgroep maar intensief mét de doelgroep. Daarom wordt er bij de beoordeling van de projecten nauwlettend op toegezien dat de initiatiefnemers de doelgroep voldoende betrekken bij het hele gebeuren.

Dit moet natuurlijk steunen op een geïnformeerde achterban/bevolking hier, die positief staat tegenover deze inspanningen van overheidswege, en die zich dus eerst en vooral bewust is van de noodzaak.

Een eerste voorwaarde om te komen tot een meer verdraagzame bevolking, is het verstrekken van informatie, zodat men op zijn minst op de hoogte is. Een tweede stap is de sensibilisatie zodat het publiek bereid is mee te werken aan zo'n beleid en zelf ook actief inspanningen wil leveren (o.a. door zich een levensstijl aan te meten die past in de duurzame ontwikkelingsgedachte).

Het reglement voor subsidiëring van projecten

Op 1 oktober 1996 keurde de provincieraad het 'provinciaal reglement betreffende de toekenning van subsidies ontwikkelingssamenwerking' goed. Op 15 december 1998 werden hieraan enkele verbeteringen aangebracht.

Een belangrijke verandering die werd doorgevoerd is het feit dat vanaf 1999 ook de provinciale secretariaten van NGO's subsidies kunnen krijgen: *'in de mate de activiteiten die gericht zijn op de permanente sensibilisatie van de inwoners van Vlaams-Brabant, ontwikkeld worden vanuit een provinciaal secretariaat, kunnen deze NGO's subsidies aanvragen voor de kosten verbonden aan dit secretariaat'.*

Hiermee wordt door het provinciebestuur zeer duidelijk aangegeven dat zij naast hulp in de ontwikkelingslanden ook kiest om vooral een geïnformeerde, gesensibiliseerde en verdraagzame bevolking hier te bewerkstelligen.

Een adviescommissie bestaande uit negen deskundigen onderzoekt en bediscussieert de ingediende aanvragen (projecten). Deze deskundigen zijn zowel medewerkers en vrijwilligers van NGO's als academici. Op deze manier proberen we tot een zo objectief mogelijk oordeel over de verschillende programma's te komen.

Aan de projecten worden natuurlijk kwaliteitseisen gesteld. Zo moeten ze bijdragen tot een structurele en duurzame positieverbetering van de doelgroep en moeten de bewoners actief betrokken worden in het project (door samenwerking met een plaatselijke organisatie of NGO). Er moet een evenwichtige verhouding zijn tussen de ingezette middelen en de verwachte resultaten en er moet voldoende aandacht besteed worden aan de genderthematiek. De thema's waaraan in de projecten vooral aandacht wordt geschonken zijn: verbetering brengen in de inkomenssituatie van de plaatselijke bevolking, zelfredzaamheid bevorderen, gezondheidszorg en tewerkstelling. Naast de gehele bevolking zijn landbouwfamilies de meest beoogde doelgroep.

Ook de sensibiliserende projecten moeten een intensieve screening doorstaan. Natuurlijk moet duidelijk zijn dat de activiteiten bijdragen tot een meer positieve instelling t.a.v. de Noord-Zuidverhoudingen en tot meer openheid voor andere culturen en moet er een redelijk deel van de bevolking mee bereikt worden. De voorkeur gaat uit naar acties waar meerdere organisaties samenwerken (en waarbij de media betrokken worden). Een scheiding tussen de educatieve activiteiten en fondsenwerving moet duidelijk zijn. Daarom is het ook nodig dat bewijzen voor de besteding van de subsidies worden voorgelegd.

Humanitaire hulp

De provincie trekt ook elk jaar een krediet uit van € 49.600 voor dringende humanitaire hulp.

DEEL 3: PERSONEELSBESTAND – EDUCATIEF EN ADMINISTRATIEF PERSONEEL

1. LIMBURG

a) DOS: sectorverantwoordelijke Noord / Zuid (1 VTE) + administratief medewerker (0,5 VTE)

b) Wereldplein:

- Wereldplein: 2 educatieve medewerkers (1 VTE)
- Project Kleur Bekennen:
  - 1 promotor (1 VTE) + 1 administratief medewerker (0,5 VTE)
  - 1 documentalist (0,5 VTE)

Opmerking: Studio Globo: **subsidie** moet aangewend worden voor onder meer loonkost van minimum 2,5 VTE educatieve medewerkers

Totaal: 4.5 VTE in eigen personeelsbestand + 2.5 VTE mits subsidie

2. OOST-VLAANDEREN

a) DOS: 1 sectorverantwoordelijke N/Z (0,8 VTE) + 1 medewerker (1 VTE)

b) Wereldcentrum Internationale Opvoeding:

- WIO: 5 educatieve medewerkers (4 VTE)
- Project Kleur Bekennen:
  - 1 promotor (1 VTE) + administratief medewerker (1 VTE): loonlijst provincies
  - 1 documentalist: loonlijst Wereldcentrum v.z.w. (0,8 VTE)

Totaal: 8,6 VTE

3. WEST-VLAANDEREN

a) PZNC: 1 sectorverantwoordelijke-coördinator (1 VTE) + 1,5 administratieve medewerkers (1,5 VTE) + 1 educatief deskundige.

b) Project Kleur Bekennen:

- 1 promotor (1 VTE) + 1 administratief medewerker (0,8 VTE)
- 1 documentalist (1 VTE) voor het Documentatiecentrum Kleur Bekennen

Totaal: 6,3 VTE in eigen personeelsbestand

4. ANTWERPEN

a) Dienst Noord-Zuidbeleid (DNZ)

- 1 diensthoofd (1 VTE)
- 2 medewerkers zuidprojecten/regio's/subsidies/beleid(1,6 VTE)
- 1 medewerker communicatie en manifestaties (0,8 VTE)
- administratieve medewerkers (0,5 VTE)
- (1 VTE beleidsmedewerker ontwikkelingseducatie is niet ingevuld)

b) Project Kleur Bekennen:

- 1 promotor (1 VTE)

- administratieve medewerkers (1,1 VTE)
- 2 documentalisten (1,6 VTE) (ondergebracht bij Provinciaal Documentatiecentrum)

Totaal: 7,6 VTE

5. VLAAMS-BRABANT

a) DOS: 1 deskundige OS (0,5 VTE)

b) PEC: 1 algemeen coördinator (0.25 VTE - MOVO is één van de 4 thema's)

Project Kleur Bekennen:

- 1 promotor (1 VTE) + 1 administratief medewerker (0,5 VTE)
- 1 documentalist (1 VTE)

Totaal: 3,25 VTE

DEEL 4: EFFECTIEVE UITGAVEN 2006**TABEL 1: EFFECTIEVE UITGAVEN ONTWIKKELINGSEDUCATIE 2006 (IN EURO)**

TAAK	LIMBURG	OOST-VLAANDEREN	WEST-VLAANDEREN	ANTWERPEN	VLAAMS-BRABANT
1. Kleur Bekennen	106.556	(a) 163.250	147.994	(a) 329.293	152.832
(waarvan eigen middelen)	(896)	(0)	(0)	(90.988)	(0)
1.1. Loonlast promotor + administratieve medewerker(s)	39.692	(b) 50.400	58.762	(a) 104.200	67.829
1.2. Activiteitskosten	43.460	58.500	34.164	111.267	34.981
1.3. Administratiekosten	3.785	6.000	11.250	5.826	4.958
1.4. Loonlast documentalist	14.158	38.950	35.815	(a) 80.000	37.627
1.5. Werkingskosten documentatiecentrum	4.565	9.200	8.003	(a) 28.000	7.437
2. Subsidiëring educatie	61.980	436.956	145.000	142.930	239.130
2.1. Inleefateliers	55.780	33.000	95.000	30.000	-
2.2. Structurele subsidiëring andere educatieve (3 ^{de} wereld) organisaties	-	18.940	40.000	40.000	(d) 65.750
2.3. Eigen educatieve centra (enkel onderdeel MO, behalve Kleur Bekennen)	-	(e) 227.360 (+45.500 zonder lonen)	-	54.430	46.042
2.4. Subsidiëring educatieve projecten van (3 ^{de} wereld) organisaties en andere educatieve actoren	(f) 6.200	157.656	10.000	18.500	104.938
3. Ondersteuning / werkingskosten evenementen met educatieve functie	(g) 84.000	-	64.066	(g) 157.819	(i) 22.400

- a) Dit zijn nog geen definitieve gegevens voor 2006
- b) 4/5de VTE promotor en zwangerschap
- c) Nog toe te voegen
- d) Inclusief nominatieve betoelaging Liga voor de Rechten van de Mens, Amnesty International en Vlaamse Vredesweek
- e) Subsidie aan Wereldcentrum (waarvan 80% loonkost en werking, gratis huisvesting niet inbegrepen)
- f) Lokale raden Ontwikkelingssamenwerking (GROS)
- g) o.a. Wereldplein
- h) Mano Mundo, Open Doek Filmfestival, Provinciale Prijs Ontwikkelingssamenwerking
- i) Afrika Filmfestival

TABEL 2: VERHOUDING EDUCATIE/ZUIDWERKING IN EFFECTIEVE UITGAVEN 2006 IN EURO

TAAK	LIMBURG	OOST-VLAANDEREN	WEST-VLAANDEREN	ANTWERPEN	VLAAMS-BRABANT
Educatie – eigen provinciale middelen (Som van 1. (eigen middelen), 2. en 3. in tabel hierboven)	20% (146.876)	32% (436.956)	17,5% (209.066)	26% (391.737)	33% (261.530)
Zuidwerking	(a) 80% (594.800)	(b) 68% (929.676)	82,5% (991.373)	(c) 74% (1.123.500)	(d) 67% (534.310)
Totaal	741.676	1.366.632	1.200.439	1.515.237	795.840

- a) inclusief projectwerking Oost-Europa (15%)
- b) Naast Zuidwerking ook noodhulp, toelage 11.11.11. en werkingsprojecten Oost-Vlaamse projectregio's inbegrepen
- c) inclusief socio-culturele projecten Zuid-Afrika
- d) inclusief 49.600 euro noodhulp

CONTACT**Provincie Antwerpen***Bevoegde gedeputeerde:*

Mevrouw I. VERHAERT
Provinciehuis
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen
T (03) 240 52 53
F (03) 240 52 76

Dienstadres:

Dienst Ontwikkelingssamenwerking
Provinciehuis
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen
T (03) 240 56 58
F (03) 240 56 56

Provincie Limburg*Bevoegde gedeputeerde:*

Mevrouw E. THIJS
Provinciehuis
Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
T (011) 23 70 46
F (011) 23 70 49

Dienstadres:

Dienst Ontwikkelingssamenwerking
Provinciehuis
Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
T (011) 23 72 96
F (011) 23 72 95

Provincie Oost-Vlaanderen*Bevoegde gedeputeerde:*

De heer E. COUCKUYT
Provinciehuis
Gouvernementstraat 1
9000 Gent
T (09) 267 81 32
F (09) 267 81 92

Dienstadres:

Dienst 61 Welzijn – Noord-Zuidsamenwerking
Provinciehuis
Gouvernementstraat 1
9000 Gent
T (09) 267 75 88
F (09) 267 75 99

Provincie Vlaams-Brabant*Bevoegde gedeputeerde:*

Mevrouw W. OCKERMAN
Provincieplein 1
3000 Leuven
T (016) 26 70 36
F (016) 26 70 35

Dienstadres:

Directie Welzijn en Huisvesting – O.S.
Provincieplein 1
3000 Leuven
T (016) 26 73 22
F (016) 26 73 01

Provincie West-Vlaanderen*Bevoegde gedeputeerde:*

De heer D. DE FAUW
Provinciehuis Boeverbos
Kon. Leopold III-laan 41
8200 Sint-Andries
T (050) 40 31 61
F (050) 40 73 02

Dienstadres:

Provinciaal Noord-Zuid Centrum
Hugo Verrieststraat 22
8800 Roeselare
T (051) 26 50 50
F (051) 20 43 49

Vereniging van de Vlaamse Provincies

Leen BONTE
Stafmedewerker Ontwikkelingssamenwerking
Albertinaplein 2 bus 4
1000 Brussel
T (02) 508 13 24
F (02) 502 46 80
leen.bonte@vlaamseprovincies.be

BIJLAGE 3:

11.11.11 – Nota voor amendering van het kaderdecreet Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

**Bijlage: Nota voor amendering kaderdecreet Vlaamse
ontwikkelingssamenwerking
11.11.11 – koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging
Contact: Karen De Pooter 02-536.11.89**

Algemeen:

Het decreet blijft voor 11.11.11 een gemiste kans. Een kleine speler als Vlaanderen moet niet proberen een volledig beleid ontwikkelingssamenwerking in het klein op te zetten. Maar moet zich sterk specialiseren in enkele thema's en daarrond een samenhangend beleid op verschillende terreinen uitwerken. Dit decreet somt op wat allemaal mogelijk is en geeft enkele richtlijnen maar biedt verder weinig nieuws.

Bovendien is het decreet veel te weinig concreet. Het is onduidelijk wat de algemene termen die gebruikt worden inhouden, met welke hulpmiddelen men de principes, doelstellingen etc. zal concretiseren, hoe bepaalde deel terreinen (noodhulp...) verder zullen uitgewerkt worden, wat de rol is van het middenveld, het agentschap....

De belangrijkste eisen voor een kwalitatieve OS:

1) concentratie

Ontwikkelingslanden krijgen te maken met teveel kleine projecten en programma's die zorgen voor een grote administratieve last. (Het DAC-comité van de OESO schat dat het gemiddelde Afrikaanse land per jaar 10.000 donor-rapporten moet indienen en 1000 missies van donoren per jaar ontvangt). Donorcoördinatie is daarvoor belangrijk, maar ook een concentratiebeleid van de donoren. Donoren (zeker kleinere) moeten keuzes maken voor een beperkt aantal landen en sectoren. Deze specialisatie zorgt ook voor minder administratieve kosten aan de donorzijde.

Hoewel meer en meer landen de noodzaak inzien hebben ministers de neiging (omwille van 'zichtbaarheid') om toch telkens weer in nieuwe landen te investeren. Dit toont aan dat het nodig is deze concentratie wettelijk vast te leggen, een bepaling als 'een beperkt aantal landen' of 'de regering legt de kritische massa vast' is ruim onvoldoende. Ook het werken met kleine projecten in tal van sectoren zorgt voor administratieve overlast en een gebrek aan coördinatie. Specialisatie in een beperkt aantal sectoren is een veel betere garantie voor doeltreffende hulp. De millenniumdoelstellingen hier naar voor schuiven als leidraad (zoals het decreet nu doet) heeft weinig nut aangezien de MDG's zeer breed zijn.

Concentratie van het beleid is ook een belangrijke voorwaarde om het principe van *eigenaarschap* waar te maken. In de praktijk staan veel landen bij het opstellen van hun beleidsplannen sterk onder druk van internationale instellingen als IMF en Wereldbank en grote internationale donoren zoals de EU. Een kleine donor kan hier –tenzij hij zijn middelen concentreert) zo goed als geen tegendruk geven.

Voorstel:

Sectorale concentratie kan zonder problemen in het decreet worden opgenomen. Hoeveel bijkomende middelen men ook heeft, wil men efficiënt werken dan beperkt men zich tot maximum 2 sectoren per land. Ook geografische concentratie inschrijven is ons inziens mogelijk. In ieder geval moet het decreet aanduiden op welke manier de geografische concentratie bepaald moet worden.

Concreet:

Hoofdstuk II, artikel 9: Het decreet legt enkele sectoren vast, kiest men die dan echter zo breed dat toch alles mogelijk blijft dan is dit weinig zinvol. Of, Omwille van de kwaliteit en efficiëntie concentreert de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking haar inspanningen in maximum 2 sectoren per land. Bij de keuze van de sectoren wordt rekening gehouden met de ervaring die Vlaanderen reeds opdeed in de partnerlanden.

Hoofdstuk I, artikel 6: Het decreet legt een maximum aantal partnerlanden vast. Daarnaast legt de beleidsbrief voor vijf jaar het maximum aantal partnerlanden vast (met de huidige middelen bijvoorbeeld drie). Het plan legt duidelijk bewijs voor dat voldoende middelen in een land worden ingezet, zodat de Vlaamse OS een duidelijke impact heeft, transactiekosten beperkt worden en men kan voldoen aan de eisen van de Oeso rond donorcoördinatie.

2) Coherentie

Niet alleen het departement Ontwikkelingssamenwerking is actief in de ontwikkelingslanden, ook departementen als onderwijs, cultuur, buitenlandse zaken (in Vlaanderen geven zij 60 procent van de officiële ontwikkelingshulp of ODA uit). Bovendien hebben internationale beslissingen rond handel of buitenlandse zaken vaak grote invloed op het Zuiden.

In artikel 3 worden de 3 grote pijlers waarlangs de Vlaamse OS haar doelstellingen wil realiseren uiteengezet: De 3de pijler -coherentie binnen de Vlaamse overheid- wordt echter nergens verder uitgewerkt. Ook de coördinatie-harmonisatie met andere donoren (artikel 5, 4°) wordt niet uitgewerkt. Nochtans is dit een essentieel element als de Vlaamse overheid vernieuwend wil werken. Een goede samenwerking met de Belgische ontwikkelingssamenwerking is evident maar blijkbaar taboe in het decreet.

Voorstellen:

De Catalaanse wet Ontwikkelingssamenwerking bepaalt dat de algemene principes en voorwaarden van de wet ook gelden voor de andere departementen

Bovendien voorziet de wet een vierjaarlijks beleidsplan OS waarin ook de rol van de andere departementen wordt opgenomen en de coördinatie tussen de departementen wordt uitgewerkt. Dit is gezien het beperkt aandeel van de OS middelen binnen de Vlaamse ODA zeker aangewezen.

De wet voorziet tot slot een aantal overlegorganen:

-een overlegorgaan van de regionale overheden met de nationale overheid (hierin worden de grote lijnen van het beleid besproken, elk niveau behoudt zijn autonomie)

-een overlegorgaan binnen het Catalaanse niveau, met de verschillende departementen

Concreet:

-Het decreet vermeldt duidelijk dat de principes en voorwaarden van toepassing zijn op de volledige Vlaamse ODA.

-er komt een apart hoofdstuk rond onder meer het beleidsplan, dat vastlegt dat ook de activiteiten van de andere departementen die aan ontwikkelingssamenwerking doen of een impact hebben op ontwikkelingssamenwerking, hierin worden opgenomen

-er wordt een apart overlegorgaan opgericht tussen de verschillende departementen. (zie punt 6 hulpmiddelen)

-ook aan de strategische adviesraad wordt een rol in het bewaken van het concentratiebeleid toegekend.

-Er wordt uitdrukkelijk verwezen naar overleg tussen de verschillende niveaus binnen België. Ideaal wordt een overlegorgaan vastgelegd in het decreet maar daarvoor is natuurlijk interesse en toestemming van andere niveaus nodig.

3) partnerkeuze en good governance

‘Good governance’ oftewel goed bestuur is een essentieel element bij de landenkeuze in het Vlaamse decreet. Indien men hierbij louter een beroep doet op criteria opgesteld door internationale instellingen (en die bv. een voorkeur hebben voor privatisering van diensten) dan gaat dit in tegen het principe van eigenaarschap dat men zo hoog in het vaandel draagt.

Voorstellen:

Goed bestuur kan volgens ons enkel een belangrijke plaats innemen in het donorbeleid, als de partnerlanden zelf in kaart kunnen brengen wat ze onder goed bestuur verstaan en op welke manier zij een beter bestuur nastreven. Het verleden heeft afdoende duidelijk gemaakt dat democratisering, mensenrechten enz. niet van buitenaf kunnen worden opgelegd. Een kwaliteitsverbetering in het bestuur van een land is slechts mogelijk indien regering en/of civiele samenleving daar hun schouders onder zetten. Donoren kunnen en moeten die processen steunen, maar kunnen ze niet opleggen.

Concreet:

Goed bestuur mag niet zomaar als uitsluitend criterium gebruikt worden zonder rekening te houden met de visie van de landen zelf, en moet voornamelijk een doelstelling van de ontwikkelingssamenwerking zijn, en niet louter een voorwaarde..

4) samenwerking en inspraak middenveld

De dialoog met het middenveld wordt nergens in het decreet vermeld. Het is niet meer dan logisch dat het decreet verwijst naar overleg-advieskanalen, zodat een regelmatige dialoog gegarandeerd wordt.

Voorstellen:

Er is in de eerste plaats de strategische adviesraad voor het volledige departement Internationaal Vlaanderen, maar 11.11.11 pleit ook voor een aparte commissie rond OS. In buitenlandse decreten is voor deze dialoog met het middenveld wel aandacht. Men kan dan

ook duidelijker aangeven waar een advies essentieel is (beleidsplan, landenstrategienota's, nota's rond noodhulp, multilaterale samenwerking....)

Concreet:

Er komt een afzonderlijk hoofdstuk of paragraaf rond de inspraak van het middenveld: De inspraak van het middenveld gebeurt via de strategische adviesraad internationaal Vlaanderen en de deelraden. Die geven altijd advies over wetgeving, het beleidsplan en de strategienota's. Bij het opstellen van landenstrategienota's organiseert de minister bovendien een dialoog met ngo's en hun partners ter plaatse.

5) indirecte samenwerking moet aan duidelijke kwaliteitscriteria voldoen

De verklaring in de memorie van toelichting over indirecte samenwerking (artikel 15) is zeer onduidelijk, en geeft geen enkele beleidslijn aan. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 'klassieke' indirecte samenwerking en de 'vierde pijler', wat verder niet gedefinieerd wordt. Wat het decreet echter moet doen is een beleidslijn aangeven: namelijk door de essentiële kwaliteitscriteria vast te leggen waaraan de indirecte samenwerking moet voldoen.

Concreet:

De nadruk komt te liggen op kwaliteitscriteria, zoals:

- relevante ervaring hebben in één of meerdere domeinen van ontwikkelingssamenwerking***
- een duidelijke visie hebben op ontwikkelingssamenwerking***
- duidelijke doelstellingen en een uitgewerkte strategie op lange termijn***
- financiële transparantie***
- ongebonden hulp***

6)De verschillende hulpmiddelen, organen: agentschap, beleidsplan, strategienota's....

Uit de vorige punten blijkt al dat we vragen dat het decreet veel concreter is over hoe bepaalde principes zullen uitgewerkt worden in concreet beleid. De verwijzingen naar strategienota's en beleidsbrief zijn onvolledig en onduidelijk. Bij belangrijke onderdelen –bv. Noodhulp, multilaterale en indirecte samenwerking- wordt enkel vermeld dat de regering de voorwaarden zal bepalen. Ook wordt nergens verwezen naar de rol van het pas opgerichte Agentschap. De strategische adviesraad komt plots aan bod bij de strategienota's maar bv. niet bij de landenkeuze enz.

Voorstel: het decreet neemt de verschillende 'hulpmiddelen' veel duidelijker en gedetailleerder op.

Voorstel:

- De strategienota's moeten in de eerste plaats de Vlaamse keuzes kaderen in het totale hulpplaatje van het betreffende land (ze moeten duidelijk maken hoe Vlaanderen zich inschakelt in internationale processen). De strategienota's moeten tot stand komen na overleg op het terrein (met de ngo's ter plaatse) en ze moeten zo snel mogelijk uitgewerkt worden en niet als de werking al enkele jaren bezig is.***
- Er wordt meermaals verwezen naar de beleidsnota maar die is totaal niet gebonden aan criteria, de vorige beleidsnota van de minister was veruit onvoldoende (weinig visie, geen logische opbouw, geen financiële toelichting...).***

-we willen de Vlaamse OS niet opzadelen met loodzware strategienota's (vandaar dat men beter minder en beter doet) maar wat men doet moet met visie gebeuren. Als de minister noodhulp belangrijk vindt moet in een strategienota (of een ander soort plan of nota) onderzocht worden wat daarvoor de beste manier is.

Concreet:

-beleidsplan: de minister maakt een vijfjarig beleidsplan dat de visie, strategie en uitvoering van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking uittekent. Ook de andere departementen die aan OS doen of er impact op hebben worden hierin opgenomen, en de coherentie tussen de verschillende domeinen wordt verduidelijkt. Voor de bilaterale samenwerking legt het beleidsplan het maximum aantal partnerlanden vast voor de komende vijf jaar. Het plan legt duidelijk bewijs voor dat voldoende middelen in een land worden ingezet, zodat de Vlaamse OS een duidelijke impact heeft, transactiekosten beperkt worden en men voldoet aan de eisen van de OESO rond donorcoördinatie.

-landenstrategienota's (Hoofdstuk VI): aanvullend: de strategienota's worden gekaderd in de totale hulp die het partnerland krijgt (Europees etc), rond de strategienota's wordt een dialoog georganiseerd met ngo's en hun partners ter plaatse.

-strategienota's: rond de belangrijke onderdelen van de Vlaamse OS, zoals noodhulp, indirecte en multilaterale samenwerking worden aparte strategienota's uitgewerkt.

-adviesorganen: De inspraak van het middenveld gebeurt via de strategische adviesraad internationaal Vlaanderen en de deelraad ontwikkelingssamenwerking. Die geven altijd advies over wetgeving, het beleidsplan en de strategienota's. Bij het opstellen van landenstrategienota's organiseert de minister bovendien een dialoog met ngo's en hun partners ter plaatse.

-overlegorganen:

Er wordt een overlegraad met de verschillende departementen van het Vlaamse niveau opgericht. Die bekijkt jaarlijks de opvolging van het beleidsplan, legt de punten vast waarrond bijkomend overleg nodig is.

Er wordt uitdrukkelijk verwezen naar overleg tussen de verschillende niveaus binnen België. Ideaal wordt een overlegorgaan vastgelegd in het decreet maar daarvoor is natuurlijk interesse en toestemming van andere niveaus nodig.

BIJLAGE 4:

VVSG-opmerkingen bij het ontwerp kaderdecreet voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

ONTWERP KADERDECREET VOOR DE VLAAMSE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Vooraf

VVSG verwelkomt het ontwerp kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking. Enerzijds reikt het een algemeen kader aan waarbinnen de doelstellingen, principes, voorwaarden voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking worden vooropgesteld en anderzijds is het voldoende ruim geformuleerd om de nodige flexibiliteit te garanderen. 'Ontwikkelingssamenwerking' blijft immers als beleidsdomein in beweging: inzichten in en ervaringen met ontwikkelingssamenwerking zijn aan verandering onderhevig.

Daarnaast houdt het kaderdecreet rekening met de ingeslagen weg op het vlak van eerdere initiatieven zoals de decreten voor de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking (Artikel 16), ontwikkelingseducatie (Artikel 17) en waarborgverlening (Artikel 18) die in april 2004 werden goedgekeurd en ondertussen in uitvoering zijn. De garantie voor de continuïteit van deze initiatieven is een belangrijk aspect van het kaderdecreet. Gemeentelijke convenants, ontwikkelingseducatie en waarborgverlening vereisen een procesmatige aanpak en hebben nood aan een perspectief op lange termijn.

In de indeling volgens vier pijlers (Algemene Toelichting, punt 4) wordt verwezen naar niet domeinspecifieke organisaties die ontwikkelingssamenwerking niet als primair doel hebben. Er worden een aantal voorbeelden opgesomd. Vanuit de ervaring dat lokale besturen geregeld onder dezelfde noemer worden vermeld als organisaties uit het middenveld willen wij er toch op wijzen dat lokale besturen overheden of openbare instanties zijn die als dusdanig een aparte plaats innemen in de zogenaamde vierde pijler. Vandaar ons voorstel om hierbij een aanvulling te voorzien: niet domeinspecifieke organisaties en instanties.

Titel II Doelstellingen Artikel 3

Het kaderdecreet onderschrijft de internationale tendensen inzake ontwikkelingssamenwerking met focus op de Millenniumdoelstellingen. Vanuit VVSG vinden wij het meewerken aan de internationale ontwikkelingsagenda een zeer belangrijk uitgangspunt.

1° De Vlaamse bijdrage richt zich op de structurele bestrijding van de armoede. Hierbij een kanttekening vanwege de heer Ousmane Sy (Koning Boudewijnprijs voor ontwikkelingssamenwerking in 2005) (Lokaal 19 / 2005)

“Door eenzijdig het accent te leggen op armoedebestrijding wordt de boodschap gegeven dat Afrika gedoemd is tot wanhoop. In de jaren '60 en '70 spraken wij over emancipatie van Afrika, over ontwikkeling. In de jaren '80 kenden wij de structurele aanpassingen. In de jaren '90 gaat het enkel over armoedebestrijding. Men spreekt niet over ontwikkeling, men spreekt zelfs in een aantal gevallen over het beperken van de armoede. Dit geeft geen hoop, geen toekomst aan een land, aan een continent. Het is niet verwonderlijk dat jongeren massaal hun land willen verlaten en elders hun kans zoeken. Zij belanden als asielzoekers, als legale of illegale migranten in het westen. Het is uitermate dringend dat wij opnieuw een project voor de toekomst voorop stellen voor Afrika, dat wij opnieuw spreken over ambitie en hoop, over echte ontwikkeling. De Millenniumdoelstellingen op zich zijn in orde en moeten nagestreefd worden, maar zij zullen geen echte oplossing bieden. Volgens mij is probleem nummer één waarmee Afrika af te rekenen heeft, het slechte bestuur en gebrek aan leiderschap. Wij moeten de uitdaging aangaan om dat om te buigen en de ambitie hebben om te komen naar degelijk bestuur. “

Het lijkt ons erg belangrijk om niet enkel over armoedebestrijding, maar ook over ontwikkeling te blijven spreken, hoe moeilijk het ook is om dit goed te definiëren.

2° Het ondersteunen van het draagvlak voor de Noord-Zuidthematiek maakt eveneens deel uit van wat lokale besturen doen. Getuige hiervan zijn de vele initiatieven die de lokale besturen zelf nemen of ondersteunen op het vlak van sensibilisatie, het succes van de 'Ik ben verkocht'-campagne enz.

3° Vanuit coherentie met buitenlands beleid is het belangrijk dat er voldoende aandacht is voor de andere internationale overeenkomsten waarvoor de Vlaamse regering zich heeft geëngageerd (op het vlak van milieu, klimaat, ...)

Titel IV Principes en voorwaarden

Hoofdstuk I Principes

Artikel 4

De opgesomde principes zijn belangrijk als leidraad voor het operationaliseren van de acties op het terrein. Wat hierbij nog aangevuld kan worden, bijvoorbeeld bij het principe 'Partnerschap' is de aandacht voor de Zuid-Zuid dialoog. Deze kan bevorderd worden, zowel formeel als informeel. Hierbij kunnen, indien nodig en gewenst, Vlaamse partners betrokken worden als tussenschakel. Toenemende uitwisseling en samenwerking intern in het eigen land of met relevante partners uit buurlanden of andere landen, kan een belangrijke stap zijn voor ontwikkeling. Bovendien kan de culturele kennis en communicatie tussen zuidelijke partners de dialoog met bijvoorbeeld de Vlaamse partners verdiepen.

Hoofdstuk II Voorwaarden

Artikel 5

Gezien de omvang en het belang van het Europese beleid inzake ontwikkelingssamenwerking lijkt het ons van groot belang om voor coördinatie goede contacten te onderhouden met instanties op Europees niveau. Bovendien hebben heel wat landen (waaronder België) de Verklaring van Parijs (2005) onderschreven waarbij donorcoördinatie voorop staat.

Wij willen voorstellen om in het onderdeel Kwaliteit 'voortdurende' te vervangen door 'volgehouden kwaliteitscontrole'. 'Voortdurend' roept het beeld op van voortdurende rapportering dwz maandelijks, tussentijds, jaarlijks, enz waarbij de betrokkenen voornamelijk bezig zijn met het schrijven van rapporten en invullen van dossiers zodat er weinig tijd over blijft voor uitvoering en echte opvolging en aanpassing aan de echte problemen die zich voordoen 'en cours de route'.

Titel IV Bilaterale samenwerking

Hoofdstuk I Samenwerking met een partnerland

Er zijn heel wat indicatoren en indexen in de running (van UNDP) die ook relevant zijn. Ondanks het grote belang van governance lijkt het ons niet eenvoudig om deze indicatoren toe te passen, zeker niet wanneer dit samengaat met een keuze voor MOL-landen.

Hoofdstuk II

Sectorale afbakening

Artikel 9

In overeenstemming met de principes zoals vermeld in Titel IV, hoofdstuk I, lijkt het ons belangrijk om de sectorale invulling te onderhandelen met de betrokken landen. Zo kan men meer vraaggestuurd werken en nagaan vanuit welk aanbod van de relevante Vlaamse partners een invulling kan gegeven worden aan de gestelde vraag.

Hoofdstuk III

Transversale thema's

Artikel 10

Gezien het grote belang van institutionele ontwikkeling (als voorwaarde en hefboom voor structurele armoedebestrijding, zoals ook internationaal wordt erkend) en van de decentralisatieprocessen die in het zuiden gaande zijn, stellen wij voor dit als transversaal thema mee op te nemen.

Hoofdstuk VI

Landenstrategienota

Artikel 13

Er bestaan landenstrategienota's op federaal niveau, op Europees niveau en op internationaal niveau zoals de PRSP (Poverty Reduction Strategy Papers) en andere documenten. Het lijkt ons van zeer groot belang om hier eveneens de principes van coördinatie en coherentie toe te passen, dit om te vermijden dat er onnodig dubbel werk wordt geleverd, vooral vanuit het oogpunt van de betrokken landen.